

GORIŠKA STRAŽA

Izhaja v Gorici vsak torek in petek pop. do preklica. Velja za celo leto 12 L, mesečno 1 L, za inozemstvo 16 L. Nanarečila brez dopolne naročnine se ne bomo ozirali. Posamezne številke stanejo v razprodaji 20 stotink. Uredništvo: ulica Vetturini 9; uprava: ulica Vetturini 9.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi, katere je treba vnaprej plačati, se računajo po dogovoru. — Izdaja konsorcij „Goriške Straže“. Odgovorni urednik: Franc Novak. Tiska: „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Vetturini št. 9.

O potrebi ustanovitve „Gospodarskih svetov“.

Kadarkoli se spreminjajo državne meje, se vselej menja tudi gospodarsko stanje dotičnega ljudstva. S tem, da je prišel del Slovencev pod italijansko državno oblast, se je znatno predrgučil naš gospodarski položaj. Kot živ zel d' pojasnitev naše trditve nam služi položaj naših posestnikov gozdov ob laško-jugoslovenski meji. Jugoslavija je bogata na lesu, Italija pa revna, zato ima v Italiji vsak gozd neprimerno večjo vrednost kakor v Jugoslaviji. Vsled tega se je gospodarsko stanje posestnikov gozdov v logaški kotlini ob zasedbi potom Jugoslavije poslabšalo. Gozdnič, ki bi bil zani kmet prejel desetisoč lir, je vreden zdaj morda le dvatisoč lir.

350 tisoč Slovencev je padlo pod Italijo. S čim so se preživljali naši deželani v mirni dobi? Goriška je bila povečini kmetijska dežela. Naše gorjane je redila živinoreja in pa gozdarstvo. Vinogradništvo je cvetelo na Vipavskem, v goriški okolici in v Brdih ter na Krasu. Sadije je uspevalo v Brdih, Brkinih in na Vipavskem. Goriška okolica in tržaška sta pridelovali mnogo zelenjave.

Večina naših kmetov pa je iskala mej letom tudi postranske zasluge, kakaj naša zemlja večina kmetov ne more preživeti, zato je naš kmet po zimski zidariji gradil ceste, sejmaril itd.

Kmetuje pri nas ponavadi le najstarejši sin, ki je ob enem glavni dedič. Kaj pa drugi sinovi? Ti so šli »delati«. Poleg obrtnih strok, ki so imele namen kriti domače potrebe, smo proizvajali tudi za izvoz: Nabrežina (kamnarstvo), Solkan (mizarstvo), Miren (čevljarstvo). Poleg tega je bil Trst preplavljen po našem domačem delavstvu.

Vrhutega pa je nahajal naš človek službo v javnih obratih, na železnici in drugod.

V vsem tem pa opažamo po zasedbi naše dežele po Italijanih strahovite spremembe. Oglejmo si nekoliko te spremembe!

1. Italija, v katero je bila dežela vključena, je na vinu razmeroma najbogatejša država na svetu ter ima izvrstne kakovosti vin. Nujna je posledica, da vrednost naših vin pade. Če doslej vzdržujemo tekmo, je stvar pripisati okolnosti, da se naši ljudje še niso privadili okusu laških vin in da dajejo prednost še vedno domačim kvaliteta. Avstriji je bilo dalje mnogo na tem, da je podpirala vinogradništvo. Le spomnimo se na brezobrestna posojila, na premije itd. Vse to in drugovrstno podpiranje pa odslej izostane. Isto tako bo s sadjem.

2. In naše obrti? Vzemimo Nabrežino, ki je s kamnolomstvom redilo tako-

rekoč pol Krasa. V Avstriji je bil Nabrežinski kamen pravi biser, Italija pa ima že svoje kamnolome, izvrstne kakovosti, na pr. v Carari. Sicer je trdil in dokazal profesor Ferdo Seidl v »Slovenskem tehniku«, da prekaša nabrežinski kamen vsak drug kamen po svoji prožnosti ali elastičnosti in da je prav vsled tega svojstva posebno dragocen pri gradbi železniških mostov, a vendar mi pač ne bomo pričakovali, da bi kdaj za gradbo mosta čez Tiber pri Rimu nabavili kamen iz Nabrežine in ne iz bližnjih kamnolomov. Ali bomo izvažali kamen v Jugoslavijo? Jugoslavija ima svoj kamen v Dalmaciji in vrhutega nam ni znana še njena carinarska politika! Nabrežina pa počiva in na tisoče delavcev je brez dela....

3. Trst, ki je zajemal prej vse delavske moči iz Primorske, vabi sedaj delavce iz Sicilije in Kalabrije in Benečije. Železnica, ki je redila prej skoro izključno domačine, je zaposlila povečini Lahe... Naši ljudje pa pohajajo brezdelno...

Kam jadramo? Kako odpomoči?

Upati smemo, da bo polagoma železnica zopet sprejemala domačine, da bodo dajali pri opravljanju javnih del prednost domačinom in da pride del naših mož in fantov do kruha.

Gotovo pa je, da bodo nekatere panoge kmetijstva in industrije konstantno pešale. Zato je treba misliti na nove izvirne zasluge, treba misliti, katero panogo kmetijstva naj bi se povzdignila, treba misliti, katere obrti bi se dale ostvariti, katere poživiti, treba misliti na postranski zaslužek, treba misliti, katera panoga mora vzeti palico in romati v tujino.

Vso pozornost bo treba obračati na živinorejo in na gozdarstvo. Živinorejo dvigniti, to bodi geslo naših kmetovalcev. Vzgojiti krepko plemo, meliorirati pašnike, modernizirati hleve. V mestnih okoljih (Trst, Koper, Pula, Reka, Gorica, Tržič) se bo služilo z mlekarstvom, v oddaljenih bodo pa kmetije drugače izkoriščevali mleko.

Ta vprašanja študirati in rešiti, je naloga »Gospodarskih svetov«. Po vseh občinah naj bi se ustanovili taki »Gospodarski sveti«, ki naj razmišljajo, razpravljajo o kočljivem in vendar nujnem vprašanju. V Hudijužni se je po združnem tečaju, ki se je vršil v nedeljo 10. aprila, sestavil »Gospodarski svet« iz 7. najboljših mož.

Strokovnjaki, kmetovalci, delavci, učitelji, duhovniki, vsi na noge, na delo za rešitev našega kmetijskega in delavskega stanu, ki je stebel našega naroda.

Virgilij Šček.

SOCIALISTOM.

Ljenu imenuje (v knjigi: Država in revolucija) italijanske socialiste narodne šoviniste. To so v svojih časopisih tudi pokazali. Ne razločujejo se od nacionalistov in fašistov v tem oziru prav nič. In s temi ljudmi se družijo slovenski socialisti in stopajo ž njimi proti slovenski stranki v boj! Ali ni to sramotno izdajstvo?

Ti ljudje širijo o naši stranki razne neresnične reči. Tako pravijo, da je naša stranka bila za vojsko. Nič ni bolj neresničnega ko to. Iz nobene stranke jih ni bilo toliko interniranih ko iz naše stranke. Dočim niso socialisti v naši deželi hoteli niti migniti z mezinem proti vojski, je ogromno število naših ljudi ječalo v temniških avstrijskih gradov, ker so vojsko obsojali. Koliko duhovnikov je bilo interniranih in zaprtih! Socialisti pa so se strahopetno poskrili in molčali.

Res je, da so tudi naši časopisi morali objavljati uradne odloke glede vojnega posojila in drugih reči, a to so morali delati vsi časopisi, tudi socialistični.

Socialisti so skoraj v vseh državah z drugimi strankami glasovali za vojne kredite. Šli so navdušeno v vojsko za obrambo domovine, čeprav ni bila domovina v nevarnosti, ampak le kapitalizem in imperalizem, kakor pravi Ljenu v omenjeni knjigi. S tem so izdali drugo internacionalo.

Naj omenimo tudi, da si je malokateri peškan vsled vojske tako opomogel ko socialistične organizacije, kooperative in bolniške blagajne, ki so v socialističnih

rokah. Le-te pomagajo delavcem v boleznih jako slabo, same pa bogatijo in spravljajo zaklade, kakor delajo največji kapitalisti in oduhuhi. Zato govori Ljenu v omenjeni knjigi tudi o socialističnem kapitalizmu. V Gorici ste dve najlepši in največji hiši last bolniške blagajne. Plače, ki jih dobivajo socialistični uradniki pri bolniških in delavskih blagajnah, presegajo plače ministrov! Z denarjem, ki ga skladata ubogi delavci, bogatijo socialistični voditelji. Tako se preobrača socializem, ki bi moral biti proti kapitalizmu, a socialistični kapitalizem je prav tako krut in brezobziren.

Slovensko delavstvo naj si dobro ogleda to izdajalsko stranko in njene voditelje! Oglej si, slovenski delavec, socialistične kandidate, ki so jih postavili v goriški deželi, ki je nad 2/3 slovenska. Ali ni sramota, da prihajajo s temi italijanskimi kandidati na dan?

Od prihodnjih volitev je odvisna usoda teptanega slovenskega naroda v anektiranih deželah. Ako bi socialisti zmagali, bi slovensko ljudstvo ne prišlo v poštev ne glede srednjih in visokih šol in ne glede drugih kulturnih naprav, ki nam po pravici pritičejo. Naj se nam torej v tej kritični dobi noben volivec ne izgubi v socializmu in komunizmu! Pokažimo italijanskim socialističnim šovinistom, da hočemo tudi v Italiji živeti narodno kulturno življenje, pokažimo, da smo ponosni na svojo zgodovino in svojo domovino!

V boj za samoupravo ljudstva!

Če pogledate danes v hiše naših milih kmetov in v borna stanovanja delavcev in težakov, vas bo presunila globoka žalost. Boda je pri nas. S strahom gre kmetič nasproti dolgim mesecem, ki nas ločijo od žetve in trgatve. Kruha ni več pri hiši in draginja narašča. Ognji po tvornicah in plavžih ugašajo, vedno več delavcev stoji na cesti z grenko zavestjo, da za njih roke ni dela. V deželo se vsipajo tuje delavne moči, ki odjedajo domačinom zadnji kos kruha. Potrži zremo, kako se cele kmetijske družine selijo v Makedonijo, ker jim ta zemlja, ki jim je bila prej bogata rednica, ne more več dati dovolj kruha. Nič se ne zgodi, da bi vladala odprla našim pridelkom, predvsem vinu, prosto pot v inozemstvo. Nič se ne stori, da bi se globoke socialne rane izlečile. Kapitalizem se zmagovito dviga, njegovi praporji vihrajo na pogoriščih naših domov. Polagoma se pogreza naša dežela v beraštvo, temelji ljudskega gospodarstva razpadajo. — Kdo je, ki ima moč, dvigniti deželo iz tega stanja?

Danes ima vajeji v rokih vlada. In kaj je ukrenila vlada za povzdigo naše

dežele, kaj ustvarila v prid ljudstva? Zrušila je avtonomne občinske zastope in je po naših občinah nastavila gerente, ki čisto stoji pod nadzorstvom — orožnikov. Vlada je potisnila v stran deželno avtonomijo Goriškega in Istre. S tem je zatrla vse kralje demokratične uprave v naši deželi. Vrhovna oblast je pa poverila vlado civ. komisarijem, ki so se obdali z vencem uradništva. To uradništvo predstavlja danes vlado naše dežele. Njemu je poverjena naloga, da dvigne naše ljudstvo iz bede, edino njemu so dana vsa sredstva, da vpliva na poljedelstvo in industrijo, da zajezi naval tužcev v našo domačijo, ko še sami nimamo dovolj dela. Nenavadno velika moč je položena v roke upravnih oblastev, ki nas vladajo. Zato pa nosijo ona tudi polno in neomejeno odgovornost za srečo ali propast naše pokrajine.

Obupno stanje našega ljudstva izpričuje, kako pogubno je postopanje mož, ki stoji na čelu Primorja. Položaj se je pod novo upravo nepopisno poslabšal. Dotaknili smo se že nekaterih strašnih socialnih ran; tem krivicam se je pridružilo po

Boter.

Spisal Lev. N. Tolstoj.

6.

Kakor hitro je krščencem umoril razbojnika, so se sklenile stene dvorane in bila je zopet kot poprej.

Vrata so se odprla in boter je vstopil. Šel je k krščencu, prijel ga za roko, peljal ga je proč od prestola in mu dejal:

»Ti me nisi slušal. Prvič si storil slabo dejanje, ko si odprl vrata; v drugo si delal slabo, ko si stopil na tron in vzel moje žezlo v roko. V tretje si delal slabo, ko si mnogo novega zla pozročil na zemlji. Če bi sedel še pol ure na prestolu, bi bil pol človeštva pokvaril.«

In boter je peljal krščenca znova na tron in je zgrabil za žezlo.

Zopet so se razgrnile stene in vse je bilo vidno.

In boter je govoril:

»Ali vidiš, kaj si storil svojemu očetu! Vasilij je bil samo eno leto v ječi; tam se je naučil vseh mogočih zločinov in je postal zakrnjen. Vidiš, zdaj je tvojemu očetu ukradel že dva konja in mu zažgal hišo nad glavo. To naj se zahvali tvoj oče tebi!«

Jedva je zagledal krščencem, kako gori hiša njegova očeta, je izginila ta slika in boter mu je ukazal, naj pogleda na drugo stran.

»Pol leta je od tega, kar je zapustil mož tvoj botro in se klati okrog, od žalosti in sramote je začel piti in njegova prejšnja ljubica je popolnoma propadla. Za vse to naj se zahvali botra tebi!«

Boter je zakril tudi to sliko in mu pokazal rojstno hišo.

Tam je videl svojo mater.

Jokala je nad svojimi grehi, v kesanju in dušni bolečini in dejala:

»Bolje bi bilo, da bi me bil takrat ubil razbojnik, potem bi ne bila toliko grešila.«

»Za to naj se zahvali tvoja mati tebi!« je dejal boter.

Ko je izginila še ta slika, je pokazal boter navzdol.

In krščencem je zagledal razbojnika: dva paznika sta ga držala ob nekem grobu.

Boter je dejal:

»Ta človek ima devet duš na svoji vesti. On bi se bil moral sam pokoriti za svoje grehe, toda ti si ga umoril in s tem vzel vse njegove grehe nase. Zdad si odgovoren za vse njegove grehe. To si si sam napravil. Medvedka je enkrat odbila hrastov panj in je ta priletel nazaj med mladiče, ko ga je odbila drugič, ji je ubil medvediča, ko pa ga je odbila tretjič, je ubil njo samo. Isto si storil tudi ti. Trideset let imaš časa. Pojdi po svetu in pokori se za razbojnikove grehe. Če jih ne spokoriš, boš prevzel njegovo dušo.«

Krščencem je dejal:

»Kako naj se pokorim za njegove grehe?«

»Kadar boš toliko zla spraval s sveta, kolikor si ga povzročil,« je dejal boter, »potem boš prost svojih in razbojnikovih grehov.«

In krščencem je vprašal:

»Kako naj odpravim zlo s sveta?«

Boter je dejal:

Pojdi naravnost proti solnčnemu vzhodu, tam boš prišel na polje, na katerem bodo delali ljudje. Pazi kaj bodo počeli in pouči jih, kakor veš in znaš. Potem pojdi dalje in pazi na vse, kar boš videl. Četrtega dne boš prišel k gozdu, v tem gozdu bo živel puščavnik, temu povej vse, kar se ti je zgodilo. On te bo poučil. Če boš storil vse, kar ti bo ta dejal, boš prost svojih in razbojnikovih grehov.«

Tako je dejal boter in se poslovil od krščenca.

7.

Krščencem je nastopil svoje potovanje. Potoval je in mislil: Kako naj spravim zlo s sveta? Saj zla ni mogoče pokončati, ker pošiljajo krivičnike v prognanstvo, zapirajo jih v ječe in jim nalagajo kazni.

Kaj naj storim jaz, da iztrebim zlo in se iznebim grehov, mojih in razbojnikovih.«

Dolgo je mislil o tem in si ni mogel nič pravega izmisliti.

Šel je vedno dalje in prišel do polja. Na polju je stalo gosto, težko žito, zrelo za žetev.

Tedaj je zagledal krščencem telička, ki je bil zašel v žito in ljudi, ki so zajahali konja zagledavši to in lovili telička z enega konca polja do drugega.

Kakor hitro je mislil teliček skočiti iz žita, je bil že eden zraven, da ga je ostražil in teliček je zopet begal po žitu, ljudje na konjih pa za njim.

Na cesti je stala žena in jokala.

»Ti mi bodo telička,« je dejala, »smrtno izmučili.«

Krščencem je dejal kmetom:

»Čemu delate to? Pojte vsi iz žita! Gospa bo sama poklicala telička!«

Ljudje so ga ubogali. Starka je stopila na rob polja in pričela klicati.

Teliček je prišpilil ušesi, poslušnil, letel k starki in se ji začel priljubovati. In kmetje so bili veseli in starka je bila vesela in teliček je bil vesel.

Krščencem je šel dalje in mislil:

»Zdad vidim, da se eno zlo z drugim še poveča. Bolj ko človeštvo preganja zlo, bolj ga neguje. Toda kako naj ga iztrebim? Tega ne vem. Še dobro, da je teliček slušal starkin klic in če bi je ne bil slušal, kako bi ga potem izvabili iz žita?«

Krščencem je mislil in mislil, toda ni se mogel ničesar domisliti; šel je dalje.

(Dalje.)

zaslugi sedanje uprave še to, da stoji ogromna večina prebivalstva izven zakona. Primorski Jugoslovenci smo že po rojstvu v očeh uprave inferiorni, vtisnili so nam na čelo pečat, da smo državljani druge vrste.

Mi smo sicer uverjeni, da vlada v volidnih krogih državne uprave le ena volja, in ta je, da bi včlenili nove pokrajine v telo Italije in izoblikovali iz njih zdrav in krepak ud državnega življenja. Ugotoviti pa moramo, da manjkajo vladajočim krogom vsi predpogoji, da bi mogli koristno in pravilno vršiti v naših krajih svojo nalogo. Globoko vkoreninjeno prezirljivo naziranje o našem ljudstvu je prvi psihološki vzrok, da upravniki store malo ali ne store ničesar spričo-naraščajoče bede v deželi. Toda mi razumemo moze, ki jim je poverjena vlada dežele. Popolnoma se moremo zvesti v njihovo mišljenje. Zrasli so v širni Kampaniji ali v drugih krajih srednje in južne Italije. Nikdar niso videli življenja našega kmetiča, ne njegovih skrbi za kruh, hrano in obleko. Težnje briških kolonov in borbe primorskega delavstva so jim bile popolnoma neznan. Niti videli niso prej naše zemlje.

In potem so lepega dne dobili ti gospodje dekret, da jih kraljeva vlada pošilja vladat v Primorje. Nič se ne čudimo, da birokracija ne vidi ran, ki skele kmeta in delavca. Verujemo, da vladarji dežele delajo v najboljši volji. Toda kako naj nas razume tujec, ki še našega jezika ne ume? Kako naj čuti z nami, kako naj otme smrti stradajoče otroke-begunčke, lajša trpljenje kmetiča, ki se trudi z zemljo in delavca, ki streže strojem? Kako naj nas izleči zdravnik, ko ne pozna bolezni in ran! Jasno je, da ni krivde na osebah, krivda je v sistemu! Krivda je v dejstvu, da vladajo ljudstvo, ne da bi ga poznali! Strašna krivica in začetek naše propasti

Stavka na Angleškem.

Na Angleškem stavkajo rudarji v premogokopih, in so s tem spravili celo državo v silno nevarno položaj. Stavka traja že dva tedna, a položaj se še poostreuje.

Rudarji so začeli stavkati radi tega, ker so gospodarji rudokopov sklenili znižati plače rudarjem iz razloga, ker je živje postal cenejši in ker je angleški premog tako drag, da ga nihče noče kupovati in je tudi doma predrag, vsled tega pa trpi angleška industrija!

Sindakati rudarjev so pa drugačnega mnenja. Oni pravijo, da ni res, da bi imeli rudniki izgubo, njih večina ima ogromne dobičke; če pa je kje izguba, jo povzročajo gospodarji, ker ne izboljšajo rudniških naprav, da bi s tem dosegli večjo proizvodnjo premoga. Na razna očitanja se slišijo glasovi delavcev, naj se premogokopi poddržavijo, ker so last skupnosti.

Tako dobiva stavka polagoma političen značaj. Izkopanega premoga je toliko, da bi z omejitvami lahko izhajali par mesecev, tudi petroleja in živeža je; toda nevarno je, če se rudniki napolnijo z vodo in postanejo oni za vedno nerabni. Tega se zaveda vlada, gospodarji in delavci. K zrač-

Amnestija.

Kako zazveni ta beseda v ušesih vseh prizadetih, kaj občutijo srca vseh kaznjencev in osumljencev, ki so deležni tega vladarjevega čina. Se prosluli republikanec Radić je vskliknil baje: »Živijo kralji!« ko je po pomilostitvi dobil zlato svobodo. Mnogi, katerim je na tem, da delajo krivice svojemu bližnjemu vse svoje žive dni, tega sicer ne zaslužijo. Ali tudi teh nihče ne zavida v doseženi prostosti. Beseda je kratka ali velikanskega pomena: Po jetnišnicah vriskajo kaznjenci. Ječe se odpirajo in nesrečneže spuščajo na svobodo. V kazenskih oddelkih pri sodnih, pri državnem pravdnstvu, hiti vse na delo, da spravi v red spise in izbriše iz zapiskov tekoče zadeve. Kazen je odpuščena, postopanje ustavljeno. Po dovršenem delu se zdi, kakor da bi nastopil odmor. Seveda to ne traja dolgo, ker novi dogodki povzročijo nadaljno poslovanje.

Vprašanje ostane so li bili vsi zločinci deležni vladarjeve amnestije v naših krajih. Zdi se, da ne. Nesrečni begunci, ki so pustili pred begom ves svoj imetek, ali pa potem med potom zgubili še ono, kar so slučajno rešili in po vrnitvi pobrali kako kunjo, žebelj ali kak kos starega železa, da se za silo oblečejo, zbijejo skupaj in pokrijejo ležišče, ti niso deležni splošne amnestije, ampak so še nadalje zasledovani kot roparji vojnega plena. Kazenski zakon predvideva sicer zastarelost tatvine v »otovi dobi ali k nesreči navaja, da nastopi zastarelost le tedaj ako uzmovič nima več koristi od ukradenega blaga. Kedaj bo nastopila za te grešnike zastarelost ki so vzeli kako desko, žebelj in kos ploščevine, da se vsaj za silo obvarujejo pred vremenskimi nevarnostmi. Le pogledimo ta vojni plen in dobimo res nekaj čudnega: Najprvo se ga je lastila Avstrija, kar je ostalo pri kobariškem umiku

je v dejstvu, da ima ljudstvo vse dolžnosti, ima pa samo eno žalostno pravico: pravico, da pleše po njem bič tujega uradnika in fašizma.

Volja našega ljudstva, volja ogromne večine prebivalstva Primorja je, da se po volitvah ta absolutistični sistem zruši. Vlada birokracije mora pasti! Hočemo, da bo ljudstvo samo najvišji politični faktor v deželi! Ne moremo dopustiti, da odločajo uradniki o življenjskih vprašanjih naroda. To je eden najvišjih ciljev našega političnega gibanja. To je globok zmisel volilne borbe.

Da postavimo trden temelj mirnemu razvoju dežele in da izvedemo socialne reforme, ki so posebej potrebne naši deželi, je potrebno, da preide vlada v deželi iz rok uradnikov v roke ljudstva in njegovih voljenih zastopnikov.

Zato zahtevamo:

Primorje dobi najširšo avtonomijo, ki se bo opirala na deželni zbor. Iz srede deželnega zbora naj se voli vlada, ki bo stala na celu vse uprave. Pokrajinski zbor mora imeti tudi zakonodajno oblast.

Sedanji uradniško-absolutistični režim je privedel našo deželo na rob propasti. Hočemo, da preneha strahovlada, hočemo, da se ljudstvu razvežejo roke, da si bo moglo samo pomagati in voditi krmilo v deželi. Zahtevamo samoupravo Primorja zato, da bo ljudstvo samo moglo izvesti one socialne reforme, ki so v naši deželi nujne in neodložljive. Uradništvo teh reform ni znalo izvesti. Ljudstvo jih bo znalo, ker čuti njih potrebo na lastnem telesu.

Stremimo za tem, da zavlada v Primorju volja ljudskih mas. Kmetstvo in delško ljudstvo ve, zakaj se podaja v volilni boj!

(Ta članek je bil v »Edinosti« radi aktualnosti ga priobčujemo tudi mi.)

Janko Kraji.

nim in vodnim sesalkam so vstopili celo ljudje iz višjih meščanskih krogov in vojaštvo, da rešijo rudnike, a delavci niso pustili stavkokazom izvrševati tega posla. Šele po zadnjih pogajanjih so se delavci vdali- da ne bodo branili tega dela. Kljub temu so te nadomestne sile le kapljica v morje, voda in plini bodo vršili svoje razdiralno delo dalje, če ne neha stavka.

Škoda, ki jo je povzročila ta stavka, je ogromna. Toda še večja škoda grozi, če začne v resnici splošna stavka, ki grozi. Trozveza angleških strokovnih organizacij: rudarji, železničarji, prevozniki in službeni, je solidarna. Tudi železničarji sumijo, da hočejo tudi njim znižati plače. Gospodarji to zanikajo. Splošna stavka se je preložila, nevarnost pa še ni minila.

Vlada je storila vse, da zmaga v tem boju. Ni izključno, da postane ta stavka nazadnje čisto političnega revolucionarnega značaja. V tem oziru bi se odločalo o podržavljenju rudnikov. Vsako tako gibanje bi podpirali komunisti, ki tudi na Angleškem niso šibki. Enak prevrat v ti državi discipline in reda bi imel velik vpliv na vso ostalo Evropo. Vendar pa mislimo, da se bo kriza tudi to pot z mirno potjo poravnala.

Državljani bivše Avstrije si niso smeli podkazniti prilastiti ničesar, kar je smrdelo po vojnem plenu; Nemci so ga jemali cele vlake. Po polomu avstrijske vojne so nabijali plakate, ki so strogo prepovedali vsaktero prisojanje vojnega plena kot last nove države Jugoslavije. Zasedbena oblast je istotako izdala prepoved. Bili so tedaj trije gospodarji, ki so zahtevali vsak za se ta plen. Kako so pospravili ta vojni plen: Prodali so ga kratkoročno za par milijončkov nekemu podjetniku v Milanu. Le ta je spravil najprvo, kar bi najnujnejše rabili, to je vpenjače po hribih. Po istih bi lahko spravili vse navzdol, kar je šlo prej navzgor in tam ostalo. Pa tudi gozdni in stavbni les, kar bi se še dobilo, bi lahko prišel po tej poti v dolino in služil za obnovitev. Ostalo pa je tam in jemlje konec mnogo in premnogo drugega vojnega materiala.

Nekateri so tvegali celo življenje, ker so hodili po krajih polnih streljiva in drugih eksplozivnih snovi ali pa, ker so po smrtonovarnih stezah spravili zase ali za svojeve kako prepotrebno kunjo, kos kovinaste plošče ali kaj sličnega. Ali doma je vže čakalo oko pravice. Vojni plen med staro šaro, kjer jemlje svoj konec, tatu pa pred sodišče. Po polju se nahaja polno bodeče žice, katera ovira obdelovanje in vživanje zemlje in povzroča izgubo pridelka. Ako si jo pa kdo prisvoji za ograjo svojega vrta ali njive, da bi zaščitil pot živalim in pridaničem, pride v nevarnost, da mu nekega lepega dne pobero vse. Česar niso marali nad dve leti in menda ne bojo marali nikoli. Vojni plen je tu in ovadba gotova. Zlasti se to rado pripeti onim, ki so iz katerega si koli bodi vzroka odrekli kakemu javnemu organu zahtevano uslugo, n. p. prodati kako kokoš ali na peljati ga za nizko ceno, morja celo zastopaj ob nedeljah na izlet, tedaj

je lahko pripravljen, da dobi v kratkem času službeni obisk.

Nočemo delati nikomur krivice in navajati, kaj se po večini godi s tem vojnim plenom, ker ni naša dolžnost, da bi koga nadzorovali, le to naj nam bo dovoljeno omeniti, da kar je drugim svobodno, naj bi bilo tudi nam, saj smo vendar sedaj vsi podrejeni enim in istim zakonom.

Pred vojašnico izdeluje prostak vaze za cvetice. Nihče ga ne ovira pri tem delu, dasiravno ga je srečalo marsikatero

Obcija državnih, deželnih in občinskih uradnikov in posebno tudi učiteljskega osebja.

Glasm razglasa generalnega civilnega komisarijata z dne 16. marca 1921, št. 4411/e/1581-21 morajo vsi v naslovu označeni javni nameščenci, ki nimajo predpogojev, da postanejo kar brez drugega (di pieno diritto) italijanski državljani, vložiti opcijsko izjavo, in sicer tako, da pride potem njihovega urada najkasneje 30. aprila k pristojnemu oblastvu, ki je generalni civilni komisariat v Trstu. Opcijsko pravico imajo vsi tisti:

1. ki so sicer pristojni v anektirano ozemlje, ne pa v njem rojeni;
2. ki so sicer rojeni v anektiranem ozemlju in tudi tja pristojni, so pa zadobili to pristojnost šele po 24. majniku 1914, ali pa samo vsled svoje službe (tudi če pred 24. majem 1915);
3. ki so prej (t. j. predno so zadobili sedanjo domovinsko pravico izven Italije) pristojni v anektirano ozemlje ali pa, ki so imeli stariše oziroma, če oče ni znan, mater pristojno v Italijo;
4. končno tisti, ki so tekom vojske služili v italijanski armadi.

Pripominjamo, da ti predpisi ne veljajo samo za omenjene uradnike, ampak za vsakogar. Za uradnike pa, kakor rečeno, ne velja splošni rok 15. julija 1921. za vložitev opcijske izjave, ampak morajo v naslovu omenjeni uradniki vložiti svojo izjavo že sedaj tako, da bo najkasneje 30. t. m. pri gen. civ. komisariatu v Trstu.

Priporočamo vsled tega vsem uradnikom, ki prihajajo v poštev za opcijo, da takoj predložijo pri svojem uradnem predstojniku izjavo po sledečem vzorcu:

Kr. Generalnemu civilnemu komisarijatu
v Trstu
potom županstva

Predmet: Opcija.

Na podlagi člena 72. oziroma 71. saintgermainse mirovne pogodbe, in člena 4. kr. odloka z dne 30. decembra 1920, št. 1890, optira podpisani

N. N.

rojen dne _____ v (država) _____
sin _____, samski (ali poročen z _____)
stanujoč v _____, pristojen v _____
za italijansko državljanstvo, medtem ko se odpoveduje opcijski pravici za kako drugo državo.

O pridobivanju italijanskega državljanstva o priliki aneksije.

Italijanski zakon, ki se je z njim odobrila rapalska pogodba in izrekla aneksija ozemlja, priznanega Italiji s to pogodbo, je bil objavljen v rimskem uradnem listu 21. decembra 1920. Po uvodnih določbah k italijanskemu civilnemu zakoniku zadobivajo italijanski zakonni moč, če ni v njih samih drugače določeno, s petnajstim dnem po njihovi objavi. Aneksija našega ozemlja se je torej izvršila in je zadobila zakonito moč s 5. januarjem 1921. To je pravno edini merodajni dan, ne pa slučajni za proslavo aneksije, za razne kraje tudi različno izbrani dnevi.

Ena najvažnejših posledic aneksije je preemba državljanstva. Za tuzemstvo je merodajen v tem oziru kraljevi ukaz od 20. dec. 1920., ki je bil objavljen v uradnem listu od 18. jan. 1921. in je po posebni v njem vsebovani določbi zadobil moč osmi dan po objavi, torej 26. jan. 1921. Ta kraljevi ukaz razlikuje za pridobivanje italijanskega državljanstva o priliki aneksije tri načine: I. di pieno diritto; II. per opzione, in III. per il conferimento da parte dell'autorità politica provinciale.

Treba je še vnaprej omeniti, da se državljanstvo poročenih žen, (ki jim je mož še živ), ravna po mozemem državljanstvu in državljanstvo otrok, ki niso dopolnili 18. leta, po državljanstvu njihovih starišev. Vdove in otroci nad 18 let so v teh vprašanjih popolnoma samostojni in morajo torej (ne samo morejo) nastopati v lastnem imenu. Za izpolnjenje 18 let je merodajen 26. jan. 1921.

I. »Di pieno diritto« ali, kakor rečeno, samo po sebi so pridobili italijansko državljanstvo po aneksiji, (torej z dne 5. jan. 1921.) le tisti, ki so v anektiranem ozemlju rojeni in semkaj že od časa pred 25. majem 1915. in ne zgolj po svoji službi pristojni.

oko postave. Zasebnik je izdelek pošteno plačal in spravil na dom. S tem se je pa izpostavil nevarnosti, da mu lahko izrečejo: »Prede bellica« in hajdi v kazensko preiskavo!

Ne prosimo amnestije, ampak red naj se vendar enkrat vspostavi, naj bi bili tudi mi deležni zlate svobode, ki nismo drugega zakrivali, kakor da smo prišli proti lastni volji v razmere, v katerih tičimo. Begunec.

»V slučaju, da optiraš na podlagi predpogoja, ki je omenjen zgoraj pod št. 3, moraš navesti dotična dejstva, in če se optant opira na pristojnost svojih starišev, je treba pridjati njihov krstni in domovinski list.

Optant lahko navede tudi druga utemeljevanja, kakor: da ima v Italiji posestvo, da ima tu sorodnike (n. pr. če se je poročil z domačinko), itd.

Ta dejstva niso merodajna za rešitev opcijske izjave na podlagi zakona, pač pa to izjavo podpirajo).

Priloge:

1. Krstni ali rojstni list;
2. Domovnica;
3. Potrdilo o bivanju (izda občina, v kateri optant biva);
4. Izvleček iz matrik župnega urada o družini (Sancti tega ne potrebujejo);
5. Prepis zadnjega odloka o imenovanju ali preместitvi, iz katerega je razvidno, da ima prositelj v tem ozemlju službeno mesto.

Datum _____

Podpis _____

Prepisi listin, naznačenih pod 1., 2. in 5., morajo biti uradno potrjeni. To potrdilo izda vsako okrajno sodišče brezplačno in brez kolekov. Oni, kateremu manjka kaka omenjena listina, ne sme radi tega opustiti vložitev prošnje, ampak naj pripomni v isti, da priloži te listine pozneje. Prošnje se oddajajo pri uradnem predstojništvu, ki jih nato skupno odda županstvu službenega mesta. Županstvo izda dvojno potrdilo, od katerih eno naj se skrbno shrani, drugo pa naj se priloži, in sicer še pred 30. aprilom t. l. sledeči prošnji: (Naslov na službeno oblastvo).

Predmet: Potrditev v službi.

Podpisani predlaga v svrhu nadaljne predložitve na pristojno mesto potrdilo o vložitvi opcijske izjave ter prosi, da se mu izposluje potrditev v službi.

Datum _____ Podpis _____
1 priloga (Potrdilo o predložitvi opcijske izjave.)

(Tisti, ki so že vložili opcijsko izjavo, katere pa ne odgovarja gornjim navodilom, naj jo ponovijo in prejšnjo izjavo prekličejo.)

Izključeni so torej tisti, ki so pridobili pristojnost v anektiranem ozemlju šele po 24. maju 1914, ali pa, ne glede na čas, zgolj po svoji službi. K tej drugi omejitvi je treba dodati, da velja samo za dotičnega uslužbenca, ne pa za njegovo vdovo niti za njegove otroke, če imajo tile več ko 18 let. Pristojnosti žene in otrok se ravna sicer po pristojnosti moža, oziroma očeta, ali vendar izvira iz poroke, oziroma rojstva, ne pa iz službe.

II. Opcijsko pravico imajo:

- a) tisti, ki imajo domovinsko pravico v anektiranem ozemlju, a niso tu rojeni;
- b) tisti, ki so sicer tu rojeni, a so tukajšnje domovinsko pravico zadobili šele po 24. 5. 1915. ali pa zgolj po službenem nameščenju;
- c) tisti, ki so prej imeli domovinsko pravico v anektiranem ozemlju;
- d) tisti, katerih oče ali, če je oče neznan, katerih mati sta imela domovinsko pravico v anektiranem ozemlju;
- e) tisti, ki so služili v italijanski armadi med evropsko vojno in njihovi descedenti;
- f) tisti, ki govorijo italijanski, so italijanskega plemena in imajo domovinsko pravico v drugem prej avstro-ogrskem ozemlju razen anektiranega.

Za Jugoslovence prihajajo v poštev pogoji pod a), b), c) in d). Rok za opcijo teče od 15. 7. 1921., namreč do konca leta, tekočega od dneva, ki se ima v zmislu čl. 381 senžermenske mirovne pogodbe smatrati za dan, ko je pogodba zadobila moč, kolikor se tiče rokov, ki so določeni v mlrovnih pogodbah. Ta dan je bil 16. 7. 1920., ko so se položile v Parizu listine o ratifikaciji mirovne pogodbe od strani Avstrije in treh zveznih vesilesi.

Tu je pa treba takoj poudariti, da se je opcijski rok — po mojem mnenju proti jasni določbi čl. 81. mirovne pogodbe — skrajšal za državne, deželne in občinske

finančniki" naše ljudi in jim izseljujejo denar. Tako se je zgodilo pred kratkim par kmetom iz urezniške občine, ki so šli v Basko dolino kupovat prsičev. Pri Granovem jih ustavi finančni stražnik ter zahteva od vsakega 10 L. Morali so jih plačati. Kmalu nato srečajo drugo tako parčulo. Ta je bila z manjšim zadovoljstvom in zahtevata le po 5 L. Ljudem se je zdelo stvar le prenemna in sli so na komisarijat, kjer so jim povedali, da je finančna straža zlorabila svojo oblast. Seveda so bili tudi gospodje zelo ogorčeni. — Tako se bo znalo se komu pripetiti. Najboljše je s takimi zasebnimi iztirjevalci iti kar naravnost do višje oblasti, da ne bodo popivali na naš račun.

Socialisti so začeli izdajati v Gorici nov list z imenom »Proletarec«. List izhaja vsako soboto.

Dražba lova. Dne 28. aprila t. l. se bode vršila pri civ. komisarijatu v Gorici dražba občinskega lova za občino Skrilje-Sv. Tomaž. Vzklicna cena za lovišče pri Sv. Tomažu je 800 L.; za Skrilje 200 L.

Pozor! Kdor se ni predložil na finančno intendanco ali hipotečni zavod cenitve vojnih škod na nepremičninah, t. j. na postopjih in zemljiščih, katere so j. (na postopjih in zemljiščih), katere so j. pripoznane od podpisane izvedenice, naj to stori v svojo korist, da si preskrbi naslednje listine v dveh izvodih: Domovnico, zemljknižni izvleček in posestne pole. S temi navedenimi listinami naj se dotični blagohotno obrne v pisarno podpisane, kateri je pripravljen preskrbeti vse potrebno za predlog. Prevzame enako po drugih izvedencih izvršene cenitve.

Maksimiljan Poberaj, arhitekt, Gorica, na Kornu št. 1.

Društvo goriških gradiščanskih občinskih uradnikov in nameščencev je imelo dne 7 aprila 1921 v Gorici svoj redni občni zbor. Pritem se je pogrešalo več društvenikov še več pa kolegov, ki se niso pristopili k omenjenemu društvu. Poslednje se uljudno vabi, naj pristopijo k društvu, ter naj pošljejo 10 lir udnine k blagajničarki društva gospodični Margareti Reja, obč. uradnici v Podgori pri Gorici. Zgoraj omenjeni zbor je sklenil in odročil sledečo nujno resolucijo na volilni komisarijat v Trstu. Glasom enovitim glasnega občnega zbora v Gorici, dne 7. aprila 1921. se uljudno prosi slavni Generalni civilni komisarijat z ozirom na čimvečjo odgovornost, ki se od dneva dneva nalaga obč. uslužbencem, zlasti tajnikom za izvrševanje državnih poslov, da se z vso vneto zavzame za izboljšanje finančnega stanja istih, ter za preureditev službenega razmerja med občninami in uslužbenci na sledeči način: 1. deželna in državna uprava z sporazumom z občinsko upravo sistemiziraj potrebno število uradniških in drugih mest za sluge, gozdne in poljske čuvaje za vsako, ali več občin skupaj, kakor se razvidi potreba od zato postavljenih strokovnih oseb v obč. službi mora biti stalno in se sme odpovedati le tedaj, ko se je dognalo krivdo nameščenega po disciplinarni komisiji, sestavljeni od obeh strank na podlagi disciplinarnega reda, katerega sestavi komisarijat za samoupravne pose (ali deželni odbor); 3. za tajnike naj se imenuje le stanovsko usposobljene osebe, ne izvršujoč druge javne službe, katerim naj se določi stanu primerna plača, jih uvrsti s pravico napredovanja, oziroma z zvišanjem plače po službenih letih v posebne kategorije, kakor državne in druge javne uradnike; 4. država povrne občinam ali določi stalno nagrado občinskemu uslužbencem v oni meri, kolikor je občina dolžna izvrševati državna dela v prenešenem delokrogu. Občini naj se povrne del upravnih stroškov tedaj, ko je sistemizirala mesta za svoje uslužbence in jim zagotovila primerno plačo sporazumno z deželnim odborom in zvezo obč. uslužbencev na Goriškem; 5. navedene zahteve so povsem opravičene in so za nas življenskega interesa, so pa tudi v interesu občine, dežele in države same. — Društvo goriško gradiščanskih obč. uradnikov in nameščencev v Kanalu, dne 10. aprila 1921. — Podpisi.

Razpisana učiteljska mesta v Istri. Pulski okrajni šolski svet je razpisal sledeča mesta na ljudskih šolah s hrvatskim učnim jezikom:

V pulski občini: na mešani ljudski šoli v Montiču mesto voditelja 3. kategorije; na mešani ljudski šoli v Perouju mesto voditelja 3. kat.; na mešani ljudski šoli v Štanjalu mesto nadučitelja 2. kat.; na isti šoli mesto učiteljice 3. kat. — V vodnjanski občini: na mešani ljudski šoli v Krnici mesto voditelja 2. kat.; na mešani ljudski šoli v Marčani mesto nadučitelja 2. kat.; na isti šoli mesto učiteljice 3. kat.; na mešani ljudski šoli v Šegotičih mesto voditelja 3. kat. — V kanfanarski občini: na mešani ljudski šoli v Baratu mesto voditelja 3. kat. — V svetvičenski občini: na mešani ljudski šoli v Bakordičih mesto voditelja 3. kat.; na mešani ljudski šoli v Smoljanah mesto voditelja 3. kat.; na mešani ljudski šoli v Stokoveh mesto voditelja 3. kat. — V barbanski občini: na mešani ljudski šoli v Barbanu mesto nadučitelja 2. kat.; na isti šoli mesto učiteljice 3.

kat.; na mešani ljudski šoli v Sv. Mariji od Zdravljia mesto voditelja 3. kat.; na mešani ljudski šoli v Raklju mesto nadučitelja 2. kat.; na isti šoli mesto učiteljice 3. kat.; na mešani ljudski šoli v Gročani (Peteilih) mesto voditelja 3. kat.; na mešani ljudski šoli v Pornjanu mesto voditelja 3. kat.

Obenem se razpišejo vsa mesta, ki bi se utegnili izprazniti vsled imenovanja odnosnih učnih moči na kako izmed zgoraj naštetih mest.

Prošnje se morajo vložiti pri pulskem okrajnem šolskem svetu, in sicer do 30. aprila 1921. Priložiti se morajo: krstni list, domovnica, spričevalo o brezhibnem npravnem in političnem obnašanju, zdravniško spričevalo o telesni sposobnosti, kvalifikacijsko spričevalo (tabella di qualifica) v dveh izvodih, šolska spričevala ter dekreti prejšnjih imenovanj. Ako prosi kdo za več mest hkratu, mora vložiti za vsako mesto posebno prošnjo. Imenovanja računajo od 1. januarja 1921.

Pozivamo jugoslovenske učitelje in učiteljice v anektiranem ozemlju kakor tudi one, ki se še nahajajo v Jugoslaviji, naj nemudoma storijo svojo narodno dolžnost in vložijo prošnje za navedena mesta. Z usodo ljudske šole je tesno združena usoda naroda, zakaj »kakor hitro začne beseda materina umirati, peša tudi že narodna slava in moč«.

Volitve na Reki razpisane za dan 25. aprila. Dne 5. tm. je imela začasna reška vlada važno sejo. Predmet posvetovanj so bile volitve v ustavotvorno skupščino. Volitve se bodo vršile dne 25. aprila. Volilcev je okoli 13.000.

Cene šolskih knjig. V Rimu je bila sestavljena komisija, ki ima urediti cene šolskih knjig.

Gradiščanska duhovščina je radi žalitve na knezonadškofa v Ogleju objavila v »Idea del Popolo« sledečo izjavo: Ekscelenca!

Proti podlemu, nečiviziranemu in krivičnemu žaljenju, ki so ga na socialnem banketu aneksijske slavnosti v Ogleju dne 29. t. m. prizadejali Vaši sveti osebi predzdrni, od prenapetega nacionalizma zaslepljeni ljudje, ki so s tem očitno kršili najnavadnejše predpise gostoljubnosti, dvigamo podpisani v popolni solidarnosti z Vašo Ekskelenco, našim spoštovanim pastirjem, s tem spisom glas odločnega protesta in živega ogorčenja. Pri tej priliki potrjujemo in izražamo čustva sinovskega spoštovanja in iskrene vdanosti. Naše geslo je: Vselej z Vami, vselej za Vas.

Duhovščina gradiščanskega dekanata, 1. aprila 1921.

Slede podpisi.

Iz Jugoslavije.

Stare bankovce bodo v Jugoslaviji zamenjali v najkrajšem času. Zameno bodo vršili davčni uradi. — Je res že čas.

Operni pevec Kovač je zopet napadel s pestjo gledališkega kritika Marija Kogoja radi nemile kritike, to pot pred dramskim gledališčem. Že lani je bil Kovač obsojen na 100 K globe radi podobnega prestopka. Lep način umetniškega boja. Posnemanja vredno!

Okostnjake so našli, ko so kopali temelj za zgradbo Gospodarske banke. Okostnjakov je mnogo, kakih 30 let starih; nekateri so imeli skale na sebi. Zagonetno je, kako so prišli okostnjaki tjakaj.

Dalmacija. Tu so zapustili Italijani po izpraznenju žalostne sledove. Skoro so vničili državna posestva v Vrani in Glavici. Lička železnica od Knina do ličke meje, ki je bila že skoro gotova, je izgubila vse, kar je imela kaj vrednega. Kninska trdnjava je do polovice razrušena. V rudniku v Saveriču so naredili obilo škode. Samo v občini Ureč so pustili 100.000 K občinskega dolga. — Tako poročajo listi.

Jugoslavija za Istro. Poslanci raznih klubov so naslovili na ministrskega predsednika interpelacijo radi dogodkov v Istri s prošnjo za zaščito našega naroda.

16. april — praznik. Ministrski svet v Belgradu je odredil, da se ima 16. april praznovati po vsi državi kot narodni praznik v spomin na obletnico 1918, ko se je v zvezi s Čehi položil prvi temelj narodnemu ujedinjenju.

Proslava obletnice 13. aprila leta 1918. V okusno dekorirani veliki dvorani v »Unionu« v Ljubljani, se je vršila proslava obletnice dne 13. aprila leta 1918, ko so si v Pragi zastopniki češkoslovaškega in jugoslovenskega naroda segli v roko, si obljubili večno zvestobo in prisegli, da ne bodo prej mirovali, dokler ne izvojujejo popolne svobode svojemu narodu. Proslavo je priredil generalni konzul češkoslovaške republike g. dr. Otakar Beneš.

Razne vesti.

Prvi maj in Velika noč v Rusiji bo letos oboje na en dan. Vlada bo poskrbela, da se bo letošnji prvi majnik kar najslajnejše praznoval, saj je to prvokrat, da bo

sovjetska republika slavila ta največji delavski praznik skoroda v miru in v neskaljenem veselju nad velikimi uspehi, ki jih je Rusija dosegla na vojaškem in diplomatskem polju. Vojaške parade, bakljade, govori boljševiskih prvakov sprejodi, manifestacije! — Kdor bo v Moskvi tisti dan, bo imel kaj videti! Na drugi strani pa največji cerkveni praznik ruske cerkve. Zvonovi bodo zvonili pri vseh brezštevlnih cerkvah »belokamene« ruske prestolnice, ljudje se bodo poljubovali in se pozdravljali z običajnim voščilom »Hristos voskres« — Voistinu voskres«. Hodili bodo eden k drugemu v obiske, držali se bodo z eno besedo vseh tistih običajev, ki so pri pravoslavnih narodih ob velikih cerkvenih praznikih že stoletja v navadi. Silno zanimiv bo letošnji prvi maj v Rusiji. Vstajenje Kristusovo se bo praznovalo obenem, eno poleg drugega z vstajenjem proletarskega sveta.

Izbruhi ognjenika v Meksiki. Na Pocatepetlu je začel neki nov hrib bruhati ogenj. Lava in pesek padata po vsej pokrajini. Prebivalstvo beži iz Pueble, Teztlana in Aneke.

Francoski narod izumira. Padanje porodov se opaža na Francoskem že kakih 40 let. Dočim pa so bile razlike v prejšnjih dobah le neznatne, je statistika zadnjih 20 let v tem oziru naravnost strašna. Naj navedemo tu le številke, ki se nanašajo na dobo od 1900—1910. in čitatelj si bo lahko predočil žalostno sliko francoskega »naraščaja«. Leta 1900. se je rodilo v Franciji 827.000 otrok, l. 1901., 857.000; l. 1902., 845; l. 1903., 826.000; l. 1904., 818; l. 1905., 807.000; l. 1906., 806.000; l. 1907., 773.000; l. 1908., 791.000; l. 1909., 769.000. Nasproti 769.000 porodom iz l. 1909. je bilo 756.000 smrtnih slučajev, tako da je znašal prebitok novorojenih nad umrlih le 7000 duš. Od takrat pa je že preteklo dobrih 10 let in padanje porodov gre trdovratno svojo pot navzdol še s to razliko, da število smrti prekaša dosledno vsako leto število porodov v vedno večji meri. Francoski narodni gospodar Leroy-Beaulieu je pisal že l. 1910., da se bo prebivalstvo Francije skrčilo, ako pojde tako dalje v šestih pokolenjih t. j. v kakih 200 letih od 39 milijonov duš na 10 milijonov. Dejstvo, da je Francija ena najbogatejših dežel na svetu in da število porok tudi po vojni stalno narašča, kaže, da vzrok padanja francoskega naraščaja ne tiči nikakor v socialni in gospodarski bedi tega ljudstva. Pravi vzroki temu pojavu so mnogo globlje, tam, kjer jim nobena zakonodaja ne more do živga, t. j. v materialističnem egoizmu, ki se je zanesel med francoske množice in ki se sedaj kruto maščuje.

Ljudsko štetje v Jugoslaviji. Definitivni rezultat še ni znan. Listi pa objavljajo naslednje številke (o katerih pravijo, da so približno točne, o mestih z nad 14.000 prebivalcev: Belgrad s predmetstji 150.000, Subotica 118.000, Zagreb 108.000, Sarajevo 59.000, Ljubljana 53 tisoč, Bitolj 51.000, Skoplje 50.000, Novi Sad 40.000, Osijek 38.000, Prizren 35.000, Senta 24.000, Bečkerek 33.000, Vršac 33.000, Kikinda 31.000, Maribor 30.000, Sombor 30.000, Niš 28.000, Tetovo 28 tisoč, Štip 28.000, Split 25.000, Prilip 25 tisoč, Veles 24.000, Mitrovica 22.000, Priština 20.000, Debar 20.000, Djakovica 20.000, Peč 20.000, Kragujevac 18.000, Banja-Luka 18.000, Mostar 17.000, Zemun 17.000, (brez predmetstij). Požarevac 16.000, Varaždin 16.000, Dubrovnik 15.000, Kumanovo 15.000. — Ugotovljeno pa je že, da v vseh Srbije znašajo izgube na prebivalstvu po svetovni vojni 7—10 od sto, po mestih pa največ 2—3 od sto. V večini mest je število prebivalstva celo poraslo — v Zagrebu in Nišu za 15 odstotkov. V času vojne je izgubila Srbija nad 12 od sto svojega prebivalstva. V okrožjih, ki so bila pod Bolgari, celo 28—30 od sto. (Topličko in Vranjsko okrožje). Makedonija in Srbija boste imeli skupno približno 4.000.000 prebivalcev. V Vojvodini je število prebivalstva od zadnjega štetja sem znatno poraslo. Tam je prebivalstvo najbolj na gostoto naseljeno.

Prosveta.

»Enodejanke«. Že koncem tega meseca izidejo v Gorici »Enodejanke«, igrice, ki so zelo pripravne za manjše odre po deželi. V knjižici bo pet igrice za malo število oseb, lahkih gledé uprizoriti. Ceno in kje naj se knjigo naroča, naznamimo pozneje.

Upravništvo »Novega roda« naznanja, da sta pošli 1. in 2. štev. tega mlad. lista; le 3. štev. je še na razolago. Toliko na znanje dosedanij in novim naročnikom.

Naročniki »Pevca« in »Cerkv. Gl.« naj mi pošljejo potom pošne nakaznice po 10 lir. Ko prejmemo liste iz Ljubljane, jih takoj razpošljem. David Doktorič.

»Čas«, znanstvena revija, ki izhaja vsak mesec pri Leonovi družbi v Ljubljani, se lahko naroči v prodajalni K. T. D. v Gorici (Montova hiša.) Naročnino bomo naznanili pozneje.

Vprašanja in odgovori.

A. P. polkovnik. V zasedenem ozemlju se sedaj ne nahaja nobene kmetijske ali vinorejske šole, morda se bo to vprašanje še tekom leta ugodno rešilo.

J. M. Bovec. Ali naj Vam dajo na razpolago kak drugi prostor za zgradbo hiše, ali pa naj Vam plačajo odškodnino.

Zupanstvo Šempolaj. Civilni komisarijati so izdali glede pridobitve italj. državljanstva, opcije itd. tozadevna natančna navodila. Obrnite se na civ. komisarijat v Sežani.

A. S. Robič. Obrnite se potom Vašega g. župnika na Kriegsmatrikenamt na Dunaju.

I. Val. Trnovo pri Bistrici. Ako hočejo tamošnji posestniki razdeliti oziroma urediti skupno zemljišče, naj se obrnejo na tukajšnji deželni komisarijat za samoupravne posle.

Just Ušaj, drž. uradnik.

Nedeljski kmetijski pogovori.

(O perutnistvu).

Razumnik, Mlačnež in Starokopitnež so že cenjenemu čitatelju dobri znanci; vendar jih nihče ne pozna osebno, čeravno so v vsaki vasi doma. Današnje nedelje dovolim jim prosto zabavo ob čaši vina, seznaniti pa vas hočem z njih gospodinjami. S tem mislim, da vstrežem vsem, ker gospodinjstvo je zelo važno za prospek našega gospodarstva, saj je star pregovor pravi: »Pridna gospodinja podpira hiši tri vogle, a gospodar le enega.« To je tudi res in ako pregovor obrnem tako-le: »Lena gospodinja podira hiši tri vogle, a slab gospodar le enega« — tudi ne pogrešimo.

Današnja nedelja je zelo prikladna za seznanje z njimi, ker v vse tri na Razumnikovem dvorišču, kjer ogledujejo mnogoštevilno perutnino, ki se tamkaj pase in brska po gnojnici in pesku.

Starokopitneževa: — Veš kaj Franca, moj gospodar ne bi nikdar dopustil, da bi redila toliko perutnine, kakor jo imaš ti. On se vedno jezi na one moje tri kokoši in mi prebaciva z onim pregovorom, ki si ga je najbrže spenil sam: »Redi raco, ter kokoš in gos, pa postaneš kmalu bos!« —

Razumnikova: — Tvoj gospodar ima deloma prav; ali vendar nobena kmetija ne sme in ne more biti brez perutnine, ki s pašo po dvorišču in vrtovih spravi mnogo odpadkov v prid, ki bi šli drugače v izgubo. Zato se mora ravnati število perutnine po velikosti dvorišča in vrto, a vrsta perutnine po danih okolnostih. Izmed vse perutnine je kokoš najbolj važna, a raco naj se drži samo tam, kjer je v bližini voda. Pura in gos zahtevata zelo obširno pašo po travnikah in njivah, Golob je potrata. —

Mlačneževa: — Moje kokoši si pa nočejo iskati same hrano, ampak čakajo le na zrnje in otrobl. —

Razumnikova: — Res je, da kokoši ne morejo živeti od same paše, ampak jih moramo tudi krmiti, le tedeti moramo kako in kedaj. Ti napačno ravnaš, ko tudi poleti ob obili paši krmiš kuretino takoj zjutraj s zrnjem, ker sita kokoš seveda ne bode iskala paše. Zato je boljši krmiti zvečer, ker tudi kokoš teško prebavljivo zrnje v nočnem miru lažje in bolje prebavi. Važno je tudi znati, kako vpliva razna krma na kuretino. Pšenica in otrobi, ječmenova in ovseva moka pospešuje bolj nesenje jajc, a koruza daje kokoši bolj mast in toploto. Zato krmí po zimni s turšico, a poleti in spomlad z drugimi krmili. Ako boš skrbela po zimni za topel kurnik in toplo pitno vodo in dobro krmila kokoši, bodo iste tudi po zimni pridno nesle. Tudi je napačno, da se perutnini, kadar se ista gola, daje ponavadi zelo malo krme; češ da že takrat tako ne nese. To se pozneje jako maščuje, ker perutnina potrebuje za raščo novega perja, mnogo hrane in vsled tega oslabi. Po zimni moramo kokoši dvakrat obilno krmiti. Zjutraj jim damo otrobov s krompirjem in moko, a zvečer jim potrosimo zrnja.

Starokopitneževa: — Mojim kokošim daj kar hočeš, nesejo pa vendar ne!

Razumnikova: — To je tudi lahko mogoče, ker nesenje ne zavisi samo od krme, ampak tudi od kokošjega plemena, razumne vzgoje in dobrega kurnika. Vaši kurniki so navadno po zimni preveč mrzli, nečisti in polni mrčesa. Da bodete to zelo škodljivo mrčes lahkše pokončavali, opremite vaše kurnike z gredlji (sedali), ki se dajo po potrebi razdretu, da se jih lahko temeljito s kropom osnaži in ako potrebno tudi razkuži. Tudi morate mesečno vsaj dvakrat očistiti od odpadkov vaše kurnike. Glede plemena kuretine, je za toplejše kraje najbolj priporočljiva laška jerebičasta kokoš. Ona je iz-

uradnike ter učiteljsko osebje z razglasom generalnega civilnega komisariata od 16. 3. 1921. na čas do 30. 4. 1921. Čudno, da bi smelo pokrajinsko oblastvo prpraviti posameznike, naj bodo tudi javni nameščenci, ob pravico, ki jim je zajamčena z ratificirano in objavljeno mirovne pogodbo in s kraljevim ukazom. Seveda pa bo previdno, da se javni nameščenci po možnosti pokorijo zahtevi generalnega civilnega komisariata.

III. Kdor ni zadobil italijanskega državljanstva že s samo aneksijo (v zmislu 1. točke), ali nima opcijske pravice (v zmislu 2. točke), takemu smejo pokrajinska politična oblastva v anektiranem ozemlju podeliti italijansko državljanstvo če vložijo prošnjo v roku enega leta od dneva, ko je kraljevi ukaz zadobil moč, torej najdalje do 25. 1. 1922., in če dokaže:

1. da prebiva v Novih pokrajinah nepretrgoma najmanj dvajset let, brez ozira na odsotnost, povzročeno po vojnih dogodkih ali odredbah avstrijskih oblastev;

2. da mu je italijanščina občevalni jezik ali vsaj ustno in pismeno znana;

3. da mu je za primer zadobitve italijanskega državljanstva zagotovljen spremen v občinsko zavezo kake občine v Novih pokrajinah;

4. da je rojen v anektiranem ozemlju, ali da že najmanj deset let poseduje tu na svoje ime vknjiženo nepremičnino ali izvršuje tu poklic, trgovino, obrt ali rokodelstvo.

Toliko o pogojih in rokih za pridobivanje italijanskega državljanstva; o postopanju pa naj spregovorim v poznejšem člančku. Dr. Josip Wilfan.

Dopisi.

— **Staroselo pri Kobaridu.** Kmečko, rokodelsko, izobraževalno, bralno društvo »Svoboda« v Staremselu, se je po dolgem času prebudilo. Z veliko vnemo se je mladina lotila dela. Z vztrajnostjo in dobro voljo se ji je posrečilo obnoviti društvo, ki je pred vojno pridno napredovalo. Sedaj ga čaka tem večja naloga, kajti nadomestiti je treba, kar je zamujenega. Opaža se veliko zanimanje pri mladeničih in mladenkah. A žalibog se je lepa in precej bogata knjižnica zelo skrčila v času vojne. Naši fantje in možje so bili z doma, radi tega se je poizgubilo mnogo knjig. Društvo pa nima sredstev, da bi si nabavilo novih. Zato se prosijo vsi ljubitelji napredka in omike za pomoč. Vsak prispevek, bodisi denar ali knjiga, je dobrodošel. Mladina, ki rada sega po knjigah, je vredna podpore! Saj dobra knjiga je človeku najboljša prijateljica in mnogo lepega in koristnega se nauči iz nje.

— **Upam, da se pozabimo na petje! Lepo petje** razvedri človeka, posebno pa naše lepe narodne pesmi! Torej vsi na delo z vsemi močmi! Oni, ki se še niso zdramili, naj že enkrat spregledajo in posnemajo, kar je posnemanja vredno! Skrajni čas je že!

— **Repentabor.** Dne 10. t. m. se je poslavljal od nas č. g. Josip Krančič, župnik na Repentaboru — in 12. t. m. odšel. — Marsikatero oko je bilo solzno. Kaj bi ne bilo; dolgo vrsto let je bil pri nas; celih 13 let. Tukajšnjemu ljudstvu je bil zelo priljubljen. Med bivanjem pri nas je imel tudi marsikatero bridko uro. V začetku vojne 1914. so ga hoteli orožniki gnati v zapor — češ, da je hujskal proti državi. V času fronte ob Soči (1916) so ga orožniki osumili, češ, da je dajal sovražniku znamenja — kar pa ni bila resnica. Tudi ital. okup. oblast ga ni pustila pri miru. Danes je odšel v Jugoslavijo kot njen zvesti državljani. Zavedno in narodno ljudstvo repentaborsko mu kliče: »Zbogom, na svidenje«.

— **Iz Loga pod Mangartom.** Čeravno ni bilo precej časa nič čuti iz našega kraja vendar ni naše društvo počivalo. — Na velikonočni ponedeljek je priredilo tukajšnje izobraževalno društvo »Mangart« veselico z zelo izbranim vspešnim. Težke pevske točke so se izvajale brezhibno. Naravnost čudili smo se, s kako sigurnostjo in preciznostjo se je pelo.

V spominu so mi veseličice lanskega leta. Primerjam jih z današnjo prireditvijo. Naravnost neverjetno, kak napredek. Jako blagodejno je tudi vplivalo na poslušalce pravilno in razločno izgovorjavo besed. Ne pretiravam, ako trdim, da se naš zbor osobito pa možki, lahko kosa z marsikaterim izvežbanim zborom. Divili smo se tudi izvajanju težke pevske točke »Ljubica«, s katero je nastopilo bratsko društvo »Rombon« iz Bovca. — Hvala temu društvu, da nam je nudilo s to pesmijo toliko užitka. Igra »Domen« je bila vprizorjena zelo dobro. Pripomniti bi bilo glede obsežnosti odra, ki je bil sicer lepo okinčan, a za tako prireditev nekoliko premajhen. Kljub temu se je igralo izborno. — Fantje in dekleta, le tako naprej! Z združenimi močmi in treznostjo se da veliko doseči.

Širite naše liste!

Politični pregled. Iz drugih listov.

— **Fašisti in socialisti** so se spopadli v Arezzu. Več oseb je bilo ranjenih. — Fašisti so sezgali delavsko zbornico v Borgo S. Sepolcro. — V Livornu so bili fašisti napadeni od komunistov. Iz maščevanja je tankajšnji »fascio« organiziral napad na delavsko zbornico. Fašisti so vdrl v notranjost poslopja in razbili vse pohištvo. Delavci so proglasili splošno stavko.

V Pizi je ravnatelj socialističnega lista »Ora Nostra« prof. Cammeo kritiziral žensko fašistovsko zvezo. Tajnica zveze je šla v uredništvo protestirat, v prepiru je urednik pograbil revolver in tajnico ranil. Vsled tega dogodka je šel oddelek fašistov k prof. Cammeu iskati zadoščenja. Nastalo je hudo prekanje in padli so tudi strelci. Ravnatelj socialističnega lista je bil zadet in se je zgrudil mrtev na tla. — Fašisti so razdeljali delavsko zbornico v Rieti. Fašisti so napadli Narodni dom pri Sv. Ivanu v Trstu, razbili vse, kar je bilo mogoče razbiti in na prigovarjanje orožnikov odšli. — V San Severu se je vršil krvav pretep med fašisti in socialisti, moralo je poseči vojaštvo vmes, bil je en mrtev in dva ranjena. V Commo so pretepli fašisti poslance ljudske stranke Migliolija. — Na volilnem shodu soc. poslancev v Catignano se je vršil pretep; bile so tri osebe ranjene.

— **Fašisti na delu.** Gruča fašistov je napadla delavsko zbornico v Spoletu. Fašisti so vdrl v notranjost poslopja in razdeljali, kar jim je prišlo pod roke. Ista gruča je napadla in pretepla župana, ki je komunist. — Pred par dnevi so fašisti v Mantovi vdrl v tankajšnje delavsko zbornico in razbili vse pohištvo in drugo opremo. Prišlo je do spopada med njimi in socialisti. En fašist je bil ranjen. — Oddelek fašistov je napravil izlet v San Sepolcro blizu Arezza. Prišlo je do hudega boja med njimi in komunisti. Na obeh straneh je bilo več mrtvih in ranjenih.

— **Glasovanje za priklopitev k Nemčiji na Koroškem.** Iz Celovca poročajo, da je priprava koroška vlada vse, da se izvrši na Koroškem dne 20. maja t. l. glasovanje za priklopitev Avstrije Nemčiji. K temu poročajo z druge strani, da se pripravljajo Italijani, da 14. maja zasedejo vso pokrajino do Beljaka.

— **Bivša nemška cesarica** je umrla. V nasprotju z dosedanjim razporedom se bo mrtvaški obred po raniki cesarici vršil v Doornu v nedeljo. Pogreb pa bo prihodnji torek v Potsdamu.

— **Ogrski ministerski predsednik odstopil.** »Times« javlja, da je ogrski ministerski predsednik grof Teleky odstopil, ker je kmetška stranka obsodila njegovo zadržanje o priliki znanega poskusa Karla Habsburškega.

— **Rusi so zavzeli Erivan.** Armenci se zdaj nahajajo v Zangezraju. To je edini kos armenske države, ki še ni bil zavzet od boljševikov.

— **Kozaki v Južno Srbijo.** Ataman donskih kozakov Bogajevski je dospel v Belgrad, da se z jugoslovensko vlado porazgovori radi naseljevanja imenovanih kozakov v Južni Srbiji.

— **Uvoz v Rusijo narašča.** List »Revaler Bote« piše, da uvoz v Rusijo stalno narašča. Dočim so dosedaj prevažali blago v Rusijo samo trije vlaki, bo treba v kratkem sedem ali osem vlakov na dan. Nemčija bo poslala v Rusijo ta mesec prvih sto lokomotiv, ki jih je sovjetska vlada naročila v Nemčiji.

— **Sovjetska vlada dovolila amnestijo Vrangellovim vojakom.** Neka brezlična brzojavka od sovjetske vlade naznanja, da se kmetje, kozaki in uradniki Vrangellove armade lahko povrnejo v Rusijo. Zagotovljena jim je popolna amnestija.

— **Gumaris,** grški ministerski predsednik je poročal o dogodkih v Mali Aziji (grški porazi) in je zato, da se vojneje do končne zmagae.

— **Japonski pomorski načrti.** Japonska je za Anglijo in zedinjenimi državami najmočnejša na morju. Njeni načrti, po katerih se pridno dela po japonskih ladjedelnih, so velikanski. Za sedaj prihaja v poštev takimenovani program »Osemosem«, ko pomeni 8 drednotov in osem bojnih križark. Ta program bo, ako se ne pojavi medtem nobena nepričakovana ovira, izpeljan do 1. 1927. Tako bo Japonska imela v tem letu 8 naddrednotov s skupno tonažo 256.000 ton, 8 bojnih križark v skupaj težini 240.000 ton, 30 lahkih križark, 64 torpedovk in 80 podmornic.

— **Kakšni bodo novi nemški predlogi.** »Echo de Paris« poroča iz Berlina: Podlaga nemških protipredlogov, ki se objavijo tekom tedna, bo po pripovedovanju »Berliner Tagblatt« sledeča: Razdejani kraji se zopet sezidajo, sklene se mednarodno posojilo, zavezniki bodo deležni razvoja nemške industrije potom zžitka.

— **Japonska namerava ustanoviti v Carigradu redno poslanštvo;** zdaj je imenovala velikega komisarja v mednarodno komisijo za dardanelsko morskno ožino. Menijo, da se hoče Japonska pokazati kot prva azijska država in se zato brigati za vse, kar se godi v Aziji.

I **Na Rimljane** se sklicujejo Italijani kaj radi in na rimski imperiji. Tudi »italijanski ministerski predsednik« — tako pravi neki nemški tirolski list — je v svojem poročilu na kralja vnovič napravil poskus, da bi prikazal današnjo Italijo za naslednico rimskega imperija. Ustavimo se nekoliko pri tej misli, ki je sicer kriva in nezdružljiva, a kaže, da je kljub temu prirasla vsakemu Italijanu k srcu. — List nadaljuje: »Če zahteva Italija sase vse one zemlje, ki so pripadale nekoč rimski državi, potem se mora tudi zavedati dolžnosti, ki so združene s tem nasledstvom. V stari rimski državi je živel mnogo tujih narodov, ki so težko čutili zbugo svoje nekdanje neodvisnosti. Državniška umetnost cesarskega Rima pa je umela kljub temu ustvariti jim znosne pogoje obstanka. Puščal je stare naprave, vero, šege in navade nedotaknjene; Rim ni dopuščal, da bi pretepaška rimska mladež delala pohode v tuja mesta in kaznovala prebivalstvo, ker so ulični napisi sestavljeni v jeziku domačinov in ne v latinščini. Rim se kratko in malo ni dotikal narodnosti tujih ljudstev in se je vmešaval kolikor se da malo v njihove notranje zadeve! — Izvojevati si moramo take naprave in tako upravo! To moramo doseči od naših novih rimskih gospodov, ki zlorabljajo le ime Rima, ako mislijo, da smejo s tem imenom zakrivati svoje imperialistične namene. Doseči je treba to od gospodov, ki imajo prav malo rimskega duha v sebi. V tem je izražena težka naloga, ki jo bodo morali vršiti naši zastopniki v italijanskem parlamentu.«

I. **L'Emancipazione** piše o dogodkih v Krnici med drugim: »Cesar se pa boljmo neizmerno bolj, bi bil postanek kakega slovanskega mučeništva v zgodovine Italije! To bi poniževalo našo domovino, ki smo jo vedno smatrali kot učiteljico civilizacije in vzgoje. — »Ne, tako se ne služi Italiji! Po dveh letih italijanskega režima nam vstrepeče srce, ko moramo pisati o protitalijanskih uporih. Rajše ne bi govorili o njih, ker bi hoteli, da ne bi bili resnični. Glejmo, da se ne bo več prelivala kri v tej naši Istri. Preprečimo, da Istrra ne postane — nova Bosna!«

I. **Jugoslavija je država.** Da se je Karlov poizkus na Madžarskem ponesrečil, je v veliki meri pripisovati »mali ententi«, v prvi vrsti Češkoslovaški in Jugoslaviji. »Vosische Zeitung« piše: »Zavezniški zistem »male entente« je prebil preizkušnjo. Pa tudi z nemškega stališča, posebno pa z nemško-avstrijskega, se mora reči, da je ta diplomatska akcija dosegla eminentno mirovni učinek in da je obvarovala Srednjo Evropo pred težkimi nevarnostmi.« »Edinost« dostavlja: »To izpričevalo od strani, ki je gotovo vzvišena nad vsak sum pristranske naklonjenosti do Češkoslovaške in Jugoslavije, je vredno, da ga zabeležimo in debelo podčrtamo. Da, da: Jugoslavija bi morala biti skoro hvaležna bivšemu cesarju, da ji je dal priliko za dokaz, da je država s svojo državno zavestjo in svojo politiko! Ta dokaz treba ceniti tem višje, ker je bil podan v sila težavnih razmerah. Jugoslavija je mlada država, kruto zadeta od svetovne vojne, ki ima še vse roke polne posla za svojo notranjo uredbo in konsolidacijo. Od todi ravno računni nje notranjih in vnanjih nasprotnikov, da je obnemogla in absolutno nesposobna za kako uveljavljanje svoje volje v evropski politiki.«

Volilno gibanje.

v. **Volilni shodi Jugoslovsanske narodne stranke** so se vršili v nedeljo, dne 17. aprila 1921. in to v Vipavi, Ajdovščini, Črnicah, Šempasu, Dornbergu in Rihembergu. Vkljub slabemu vremenu je bila udeležba obilna. Volilci so na vseh shodih povdarjali, da je potrebna zlasti pri teh državnozbornih volitvah narodna disciplina. Na vseh shodih so bili volilci prepričani, da so jugoslovsanske vrste strnjene in da bodo volitve v čast našega ljudstva. Obišrnejše poročilo pričakujemo iz dežele.

v. **O volitvah v Istri** piše »Edinost« med drugim: »Pred vso naši javnostjo obtožujemo in obdolžujemo vlado, da s svojo premišljeno in preračunano brezbriznostjo podpira v Istri oni nekulturni sistem, ki hoče oropati pred volitvami naše kmetstvo ljudstvo vseh njegovih voditeljev.«

Italijanska javnost naj izve, da je danes že istiran župnik iz Lovrana, da je iztiran župnik iz Zimnja pri Pazinu, da je iztiran župnik iz Vodnjana, da je iztiran župnik iz Sv. Nedelje pri Labinju. Da bo ljudstvo vedelo, kakšna vlada ima danes oblast nad njimi, naj ve, da so fašisti začeli pozivati v Istri celo naše trgovce, mlinarje in krčmarje, naj takoj zapuste deželo. Pod upravo te lepe vlade je naše osvobodeno ljudstvo zagazilo v položaj, da ne sme niti več občeovati s svojimi duhovniki. Pribijemo in ugotovljamo, da je bil istrski kmet, ki se je drznil po opravih v župnišče, radi tega pretepen od krvi.

Prav nič se ne plašimo izpovedati, da spominjajo volilne predpriprave na Primorskem na najzloglasnejše, najbolj nekulturne, najbolj surove politične režime preteklosti.

v. **Industrijalci pri volitvah.** Kot posnamemo iz listov je centralno vodstvo Zveze industrijalcev poslalo na vse organizacije industrijalcev v Italiji cirkular, v katerem poziva vso industrialno buržoazijo, da se udeleži volilnega boja in da naj v volilne namene iztirjajo od vsakega vslužbenega delavca 20 lir. Cirkular je bil tajen.

Domače vesti.

+ **OPOZARJAMO cenj. naročnike** ki so plačali naročnino le za prvi ČETRTLETJA, da čim prej določijo nadaljnjo naročnino, ako tega še niso storili.

+ **Naš list** bo izhajal od danes nadalje za časa volitev dvakrat na teden in sicer vsak torek in vsak petek opoldne. Cenjene dopisnike prosimo, naj nam pošiljajo točna in nagla poročila o volilnih shodih ter o volilnem gibanju sploh.

+ **Zadeva napisov novih zvonov.** Opozarja se vsa prizadeta cerkvena oskrbnitstva teh pokrajin v tej zadevi, da je predsedništvo društva: »L'opera di soccorso per le chiese rovinate dalla guerra« v Benetkah sporočilo z dopisom od dne 9. marca t. l. št. 5817, kakor sledi:

Cerkvenim predstojnikom je dovoljeno poljubno si odločiti napise za nove zvonove — le — da se isti napis postavi na prvo mesto v latinskem jeziku — zraven slovenskega. N. pr. »SS. Cor Jesu miserere nobis. — Presv. Srce Jezusovo usnili se nas. Tedaj ni nihče navezan na latinski ali italijanski napis, kakor se glasila v okrožnici dotičnega društva z dne 28. jan. t. l. št. 11.

— **Iz Podbrda:** Bralno društvo »Gorška Vila« ima dne 24. t. m. ob 10. uri popoldne v prostoru Ivan Torkar-ja za vse zanimivo gospodarsko predavanje. Naprošena sta predavatelja od »Pol. društva Edinosti. Odbor vabi k obilni udeležbi.

+ **Vrednostni paketi.** — Višje poštne in brzojavno ravnateljstvo v Trstu naznanja: Strogi predpisi glede omota poštnehi paketov z navedeno vrednostjo, ki so se izdali 10. decembra l. l., se razveljavijo. — Odslej izjemoma ni treba več platnena omota pri zavojih, katerih navedena vrednost ne prekorači 30 lir in ki ne vsebujejo ne denarja ne vrednostnih papirjev ne zlatenine itd., samo da so trdno v lesene ali kovinaste škatlice spravljene, trdno zavezane in zapečateni.

+ **Glasilo reških Jugoslovanov.** V Zagrebu je začel izhajati tednik »Riječki Glasnik« kot glasilo reških Jugoslovanov, da se uprejo tuji burji. V strankarske boje v Jugoslaviji se list ne bo vmešaval, temveč si bo prizadeval, pokazati zunanjemu svetu Jugoslavijo kot državo, ki jo čaka lepa bodočnost. Na ta način se bo dvigal narodni optimizem med našim narodom na Reki in v Istri.

+ **Pet detomorilk** se sedaj nahaja v gorškem preiskovalnem zaporu. Žalostno je, da so to same hčerke kmetov slovenskih starišev.

+ **Tatvine** se precej množijo zadnji čas po Gorici. Kradejo kot za stavo. Via Ascoli se jim je stožilo po sladkih pijacah, zato so pokradli mnogo likerja in drugih pijac v prodajalnici št. 21. Na Rafutu so se spravili nad kokoši in da se obujejo za bodoče »delo«, so pokradli v trgovini usnja na Kornu za večjo vsoto blaga.

+ **Deželna aprovizacijska zadruga** v Gorici si je nabavila vpoštevajoč mnogoštevila povpraševanja po državnih tkalinah, obuvalu, zlasti pa po platnu za vsakokovrstno perilo, precejšnjo množino teh vrst blaga, tako da je v stanu oddajati zlasti perilo skoraj v neomejeni meri. Razprodaja se vrši v prodajalni Zadrugne zveze za Julijsko Benečijo v Gorici, Via Mazzini št. 4 (prejšnja Via Municipio) in sicer proti izkaznicam izstavljenim od aprovizacijske zadruge.

Vpokojenci, zasebni uradniki in drugi nameščenci, delavstvo in drug manj imoviti sloji, ki si želé nakupiti cenejšega blaga, naj se zglase v uradih Deželne aprovizacijske zadruge v Gorici, Via Cappuccini št. 13 in sicer med uradnimi urami t. j. od 12. ure do 12. in od 15. do 19. ure, kjer se jim izstavijo to zadevne izkaznice.

+ **Lepa uprava.** — Da je vsa naša javna uprava do mozga pokvarjena, to vemo že davno. V katerikoli urad zaides povsodi ti kar naravnost namignejo, da je treba »pomazati«, sicer ne bo šlo. Ne sravnost nekaterih ljudi presega že vse meje človeškega dostojanstva. Izselniki pripovedujejo, da jih celo pot, na vsaki postaji, nadleguje finančna straža in hoče pregledovati prevozno blago. Čeravno je že bilo pregledano in zapečateno. Treba je seveda povsodi mazati, potem pa naj delajo več sitnosti, kar je znamenje, da vrše ti ljudje službo le v svojo zasebno korist. — Tudi po cestah ustavljajo tak

vrstna jajčarica in doseže poprečno 150 jajc na leto. Prava laška kokoš se spozna po zlatorumenih nogah, enakemu kljuni in po velikemu močno zobčastemu grebenu, ki pri kokoši visi, a pri petelinu po konci stoji. Drugo plemje, ki je nekoliko težje je tudi priporočljivo in ga imenujemo »Plymouth Rocks« (zgovori plimesrok). Zlasti za bolj mrzle kraje, ker laška kokoš je proti mrazu občutljiva. — (Pride še.)

KMETIJSTVO.

Goriška zveza gosp. zadrug in društev v Gorici, je med drugimi umetnimi gnojili kakor superfosfat, čilski soliter, žveplenokisli amonjak, naročila za one člane, ki so naročili kalijevo sol in katere ni bilo mogoče dobiti, v nadomestilo kajnit. Kajnit je umetno gnojilo, ki se je pri nas le malo vpotrebjevalo, zato je tudi raba istega marsikateremu našemu kmetovalcu neznana. Pri uporabi vseh umetnih gnojil se vedno povdarja, da jih je treba pravilno uporabljati, sicer se njihova korist spremeni v škodo.

Namenil sem se zato, pojasniti onim kmetovalcem, ki bodo gnojili s kajnitom, kaj je pravzaprav to gnojilo, kolika je procentualna njegova vsebina napram drugim slinčnim gnojilom, kako in kedaj se uporablja.

Kajnit je surova sol, ki vsebuje 12% kalija. Kalijeve sol, ki se je običajno pri nas uporabljala, vsebuje trikrat toliko rešljive snovi kot kajnit, iz tega primera vidimo, da moramo pri gnojenju, kjer se je navadno potrosilo 100 kg kalijeve soli nadomestiti to s 200 kg kajnita, ako hočemo, da ima isti učinek kot kalijeve sol.

Kajnit, pomešan s Tomaževo žlindro, je zelo dobro gnojilo za travnike. Potrositi pa bi ga bilo treba že v jeseni ali pozimi. Pesa gnojena s kajnitom uspeva tudi zelo dobro. Ako se hoče gnojiti s kajnitom krompirju, naj se vedno že sadežu, ki je bil pred krompirjem gnoji ž njim, sicer je bolj priporočljiva kalijeve sol. Uporaba kajnita ni priporočljiva za težka tla, ker ne ohrani rahle zemlje.

Toliko v pojasnilo.

Darovi.

»Za sklad Gor. Straže« so darovali v Tevčah in sicer: Drejče iz Gase 5 L. ker je stavo vdobil in zgubil. Gospodična Pavla 4 L. ker je trdila da je Slavko ne pa Ivanek, bil je pa Ivanek. Doktor iz Svinega, ker je zagledal veliko črtalo na mizi 3 L. Dominik v klanca ker se je naučil v Rusiji za kozmeča 2 L. Jože Kovačev ker se je moral držati za trebuh zaradi smeha 2 L. Edvard ker je nosil vino na mizo, da smo črtalo zalili, dodal 3 L. Skupaj 21 L. Hvala! darovalcem in nabiralatelju.

Za NOS. so darovali: Šuligoj Martin, Gorica L 20; Vogrsko L 384; Dekleta v Vedrijanu nabrala za NOS. L 100; Anton Sirk nabral L 50; Anton Milič nabral L 50.

Darovi za Svetišče na Sv. Gori.
 Čočce 166 — Elza Avijan Gorica 10 — Alojz Quaglia 10 — Lozice 125 — Povir 120,50 — Zkraisek Leop. 20 — Reščič Ivan 50 — Kaščerga 354 — Slov. marijina družba (Gorica) 21 — Fr. Trampuš 15 — N. N. Sempeter 3 — Kanal 55 — Kobje-glava 270 — Rihemborg 255 — Gradiška 78 — Ločnik 300 — Capriva 272 — Gradno 564 — Pliskovica 600 — Avče 379 — Leopa 194 — N. N. (Ljubljana) 74 — Prvačina 250 — Gorjansko 1400 — Gor. Tribuška 460 — Renče 30 — Ročinj 609 — Otalež 660 — Skopo 120 — Alka Leban 30 — V nabiralni skrinjici na Sv. Gori 14,20 — Slovenc 468 — Voloska 58 — Solkan 50 — Roče 364 — Gorjansko 25 — Smarje 58,25 — N. N. (Gorica) 10 — St. Viška gora 6 — Kobarid 127 — Libušnje 48,40 — Medana 89 — Adol. Breyer Hermanos Florida 3000 — Mariano 190

ZAHVALA.

Vsem onim, ki so nam stali ob strani v času mojih boleznih in prezgodnje smrti naše nepozabno hčerke in sestre

GABRIJELE COLJA

na najiskreneje zahvaljujemo. Posebej se zahvaljujemo preč. g. kaplanu L. Arko, Pevak, izobr. društvu za gniljive žalostinke, darovalcem vencev, ter vsem, ki so blago pokojnice sprejeli na zadnji poti.

Rihemborg, 11. aprila 1921.

Žalujejo ostali.

Štedilnike,

Ljubljanskega sistema, za vzidanje, izdelanje in imam v zalogi. — Izdelovalnica štedilnikov KRANJEC LUDOVIK TRNOVO pri III. Bistrici.

Dne 25. tek. mes. se vrši dražba lova

Občine Miren do 9-12 dop.
 Občine Rupa do 3-5 pop.
 pri Civ. komisarijatu za gor. pol. okraj v Gorici Majemninska doba traja od 1. maja 1921 do 30. aprila 1929.
ŽUPANSTVO V MIRNU
 dne 17. aprila 1921.

Mladega hlapca

išče knjigarna
 Tat. Tisk. Društva, Gorica, Montova hiša.

Dobro vpeljana stara gostilna in trgovina

A. Gabrijelčič v Avčah
 se odda v najem s 1. julijem t. l. pod ugodnimi pogoji.
 Pojasnila daje Gabrio Gorjup - Avče.

Pozor na domačo tvrdko!
Franc Saunig Gorica, Gosposka ulica
 sedaj Via Carducci št. 25 blizu Korna

Naznanja slavnemu občinstvu, da je zopet došla velika izbira šivalnih strojev več vrst za krojače, šivilje in čevljarje iz najboljših nemških tovarnen, katere jamčim do 10 let. Daje velika izbira dvokoles PUGH in drugih tovarnen. Izjemno prodajam tudi na obroke. Ceniki na zahtevo poštnine prosti. Lastna mehanična delavnica.

Priloga se: **Franc Saunig.**
 SVOJI k SVOJIM!
 Podružnice v Kobaridu št. 21.

Gospodarska zadruga za Goriško okolico v VRTOJBI vabi svoje člane na

REDNI OBČNI ZBOR,

ki bo v NEDELJO dne 24. aprila 1921 ob 2. pop. v prostorih Občinskega doma v VRTOJBI.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev letnega računa za upravno leto 1921.
3. Volitev nadzorstva in krajevnih odborov.
4. Volitev 2 razzodnikov in 2 pregledovalcev računov.
5. Razni predlogi in nasveti.

NAČELSTVO.

Dne 15. aprila t. l. otvorijo sestre Uršulinke

že drugič trimesečni gospodinjski tečaj, v katerem se poučuje razum predpisanih predmetov tudi kroj oblek in perila ter vsa druga ženska ročna dela.

Na prodaj v Sloveniji je lep grad z veliko vodomočjo pri Celju žaga na volgater, elektrarna, 24 oral zemlje, pohišstvo, živi in mrtvi fundus za K 5 milijonov za lesno industrijo ali trgovino pripravljeno.

Lepo posestvo okoli 35 oralov pri Rogoški-Slatini, 3 hiše, gosp. poslopje, vinska trgovina, vrelec za kislavo vodo na stroje, pohišstvo živi in mrtvi fundus za K 1.600.000. Na prodaj še druga velika in mala posestva, hiše, vile, tovarne, trgovina in gostilna. Karol Breznik, Celje ul. Dolgopolje 3.

Pravi vinski očet (jesih) prodaja na DEBELO po Lir 76. — GORICA - ul. Vetturini št. 17 - GORICA.

†

Potrtim srcem naznanjamo v imenu ostalih sorodnikov, da je preljubi soprog in oče

IVAN LEBAN

posestnik in trgovec v Ročinju

včeraj ob 6. uri zvečer po dolgi bolezni v starosti 59 let, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 20. aprila 1921 od 5.—6. ure zvečer.

ROČINJ, dne 19. aprila 1921.

Ana, soproga.Erna, Vencelj, Rezika, otroci.

ZAHVALA.

Podpisani se najsrčneje zahvaljujemo za obilno udeležbo pri pogrebu našega ljubljenege brata in svaka

Andreja Peršolja.

Posebno se zahvaljujemo pevskega zboru „Pevskega in glasbenega društva“, Bog plačaj!

Josip, Albert, bratje:Tončka, Kristina, Marija, sestre:

Grapulin Franc in Tagliapietra, svaka.

Gorica, 8. aprila 1921.

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so spremili k večnemu počitku našega nepozabnega

Antona Vedramina

posestnika,

se tem potom najsrčneje zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, g. poštneemu ravnatelju Šfiligoju, gospodični učiteljici P. Kumař za spremstvo s šolsko mladino, g. pevovodji in gg. pevcem za gniljive nagrobnice ter domači godbi za žalostinke. Bog vsem stotero povrni!

KOJSKO, 12. aprila 1921.

ŽALUJOČI OSTALI.

PODRUŽNICA LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

:: V GORICI ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

***** Telefon št. 50. *****

Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica SHS kron	CENTRALA:	Rezerva SHS kron
50 MILIJONOV.	LJUBLJANA.	45 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Celovec, Celje, Maribor, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4°/. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — **Izvršuje** vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8¹/₂—12 in od 3—5.

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje.

Cenj. šivilje in neveste, pozor!!

Pred nakupom oglejte si mojo zalogo prvovrstnih šivalnih strojev za šivanje, umetno veženje in krpanje. Jamstvo od 5—10 let. Strokovni poduk v vezenju in krpanju, vzorci in risarije brezplačno. Velika izbira čevljarskih strojev. Priporočam gg. kolesarjem svetovno znana kolesa za dirko znamke **Start**, in tako tudi najtrpežnejše kolesa za vsakdanjo rabo znamke **Waffenrad**, za katere jamčim 1-2 let.

Velika zaloga poljedelskih strojev iz dobro znanih čeških tovarnen. Drevesa, slamoreznice, preše i. t. d.

Imam tudi na izbero puške, samokrese, patrone, dinamitne patrone za razstreljevanje in vse dele za zgoraj omenjene predmete.

Lastna delavnica in popravilnica v mehanični in puškarski stroki.

Za točno, solidno postrežbo in konkurenčno ceno jamči

Josip Kerševani mehanik in puškar

GORICA, stolni trg št. 9 desno (Piazza Duomo) sedaj Piazza Cavour.

Franc Kralj,

odlikovana tovarna kisa v Gorici,
Kapucinska ulica 9,

se priporoča vsem starim in novim odjemalcem z vsakovrstnim kisom po konkurenčnih cenah. Pošilja po železnici in na dom.

Brata CEJ slikarja

GORICA, Via Ascoli št. 5
izvršujeta vsa slikarska dela ter se priporočata slavnemu občinstvu.

FOTOGRAF ANT. JERKIČ

Gorica, Vrtna ulica (Corso Verdi) št. 36.
Trst, Via Roma 24.
Se priporoča svojim sorojakom.

ČEBELARJI!

Umetno satje po 20 lir kg.

Podelava umetnega satja 8 lir.
Eksportni panji, rabljeni s 7 satniki racionalne mire, z nalepljenimi začetki iz umetnega satja od 20 do 26 lir oddaja

Anton Žnideršič, Ilirska Bistrica.

v Gorici prodaja umetno satje
kg po 22 lir

gosp. A. Sfiligoj
v knjigarni K. T. D. (Montova hiša).

Lepo kmečko posestvo

že obdelano, oddaljeno 10 minut od mesta
na Gorenjskem poleg železnice

se vsled preselitve prodaja

z vsem orodjem in 6timi glavami živine.
Natančen naslov pri upravi „Goriške Straže“ Cena po dogovoru.

Gostilna :-: :-:

pri „BELEM ZAJCU“

v Gorici

Shajališče okoličanov in meščanov. Postrežba s svežimi domačimi, mrzlimi in gorkimi jedili ter z izvrstnim pivcem, bricem in s črnino.

Za obilen obisk se priporoča
JOS. MOLAR, restavratel.

REDKA PRILIKA! Veliko, lepo obdelano posestvo (zelo rodovitno skupaj ležeče, njive in travniki, zaraščeni gozdovi, 2 hiši z gospodarskimi poslopji — vse na ravnini v prijazni vasi tik Kamnika v Jugoslaviji) se resnemu kupcu le vsled rodb. razmer takoj prodaja. Cena zaradi trenutne visokostojbe Lire samo 110.000 Lir. — V lastno dobro interesentov je, da si kar hitreje pridejo posestvo ogledat. Naslov in podrobnosti se zvedo v hotelu Gržina, Št. Peter na Krasu.

Zastavljavnica (Mont) v Gorici.

RAZGLAS.

Lastniki oziroma imejtelji zastavnih listkov navadnih zastavil (perila), obleke i. t. d.), ki so se izdali v drugem polletju leta 1913 ter v letih 1914 in 1915 so valbljeni, da jih predložijo našemu uradu v svrhu vpisa najpozneje do 15. maja 1921.
RAVNATELJSTVO.

IZURJEN MESARSKI POMOČNIK, večš slovenščine, nemščine ter nekoliko laščine, išče primerne službe. Naslov po vse uprava lista.

SLUŽKINJA, ki razume nekoliko v kuhinji, se takoj sprejme. Več se izve pri g. Gabrijelčič, Gorica, ul. Trieste št. 26.

KNJIGARNA K. T. D. — GORICA, (MONTOVA HIŠA)
ima v zalogi sledeče **NOVOSTI:**
Dom in Svet, 1., 2., 3. zvezek letnika 1921, cena vseh treh zvezkov skupaj Lir 7.50.

Ivan Zorec: Pomenki, cena trdo vezano Lir 10.—
Slovenska slovnica za srednje šole, sestavljen Dr. Anton Breznik, cena trdo vezano Lir 12.—

Pravljice, spisala in jim slike narisala 11ka Waschtetova, cena trdo vezano Lir 9.60.

Naročila pošiljati na:
KNJIGARNA K. T. D. — GORICA, (Montova hiša.)

POSESTVO obstoječe iz okrog 20 oralov sadonosnika, travnika, njiv, lepega poslopja, 4 glav živine — ob glavni cesti blizu Maribora, zelo pripravno za mlekarstvo in vrtnarstvo se prodaja za ceno 200.000 din. — Cenj. vprašanja na Anton Kerencič, Pesnica pri Mariboru. — Posredovalci izključeni!

HIŠA S HLEVOM, par njiv zeinlje, in nekaj gozda je na prodaj blizo postaje, v Podmelcu. Pojasnila daje g. Luka Beguš, Podmelec št. 55.

Knjigarna Kat. Tisk. društva

:: GORICA ::
MONTOVA HIŠA

Priporočamo sledeče knjige:

Valjavec, Ital.-slovenski slovar	L 10.—
Baroni-Jerovšek, Učna knjiga in berilo laškega jezika	.. 6.20
Marica Stepančičeva, Slovensko-italijanska slovnica	.. 5.—
Brežnik, Francoska slovnica	.. 3.—
Grafenauer, kratka zgodovina slovenskega slovstva	.. 15.20
Dr. A. Brežnik, Slovenski prapovis	.. 3.25
Slovensko-angleška slovnica	.. 6.—
Domači zdravnik po naukih in iskušnjah župnika Kneippa	.. 7.—
Zbirka domačih zdravil kakor jih nabi slovenski narod	.. 3.50
Dr. Brečelj, Jetiki boj Opis ljudske bolezni in obrambe	.. 1.50
Romih, Obrtno knjigovodstvo	.. 3.—
Podkrajšek, Veliki slovenski spisovnik. Zbirka pisem listin in vlog za zasebnike trgovce in obrtnike	.. 12.—
Dolžan, Knjiga uradnih vlog	.. 6.—
Majdič, Nasveti za hišo in dom	.. 8.—
Knjiga o lepem vedenju	.. 11.—
Remeč, Varčna kuharica	.. 10.—
Legvart, Govodoreja	.. 6.—
Pevc, Mlekarstvo s črticami o živinoreji	.. 5.—

IGRE:

Dr. Česnik, Pogodba. Burka s petjem v dveh dejanjih	.. 1.—
Sardenko, Nedeljske ure	.. 3.50
Ksaver Meško, Mati	.. 5.20
Jurčič - Česnik, Domen	.. 2.80
Narodna igra v petih dejanjih	.. 2.80
Finžgar, Divji lovec	.. 2.80
Zbirka lj. iger I. zvezek vsebina Lovski tat, Erazem Predjamski	.. 3.—
Leonid Andrejev, Anisa	.. 4.—
Velika izber še drugih slov. leposlovnih in učnih knjig.	

MOLITVENIKE:

»Pri Jezusu«. Molitvenik z najpotrebnejšimi molitvami v ru-deči obrezi	.. 2.50
zlati obrezi	.. 5.—
Molitve za šolsko mladino. Ponatis iz molitvenika »Pri Jezusu«	.. 1.50
Trgovcem običajem popust.	
Naročila po pošti pošiljamo le proti predplačilu.	

Poštšina za vsako knjigo je 1 lira.
KNJIGARNA K. T. D. GORICA (Montova hiša).

NAZNANILO.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem

odprl stavbeno ključavničarstvo

kjer izdelujem vseh vrst štedilnikov, železnih ograj ter vsa v to stroko spadajoča dela. Delo solidno.

Cene najnižje.

Priporočam se za obila naročila.

JOSIP STRUKELJ

Gorica - Piazza Cristo št. 1 - Gorica

Pazite na staro slovensko trdko št. 14!

Oglejte si pred nakupom veliko zalogo vsakovrstnega pohištva, v kateri je

nad 50 kompletnih sob

priprostih in najfinejših.

Kompletne spalnice od 2000 Lir naprej.

Za obilen obisk se priporoča

Anton Breščak

Via Carducci 14 (Gospiska ulica).

Pazite na staro slovensko trdko št. 14!

Tvrdka Rivec & Visintin

Via Seminario 2 - GORICA - Via Seminario 2

Priporoča slav. občinstvu svojo mehanično delavnico za popravo šivokoles, šivalnih strojev i. t. d. Ima v zalogi vsakovrsne pneumatike (Dunlop) in druge ter zračne cevi najboljših vrst.

Postrežba točna, solidna, in po zmernih cenah.

Tvrdka Kuštrin & Marmolja, Gorici - ulica Carducci

prodaja

dobro jedilno olje brez duha po Lit. 7.— za liter

I.a namizno olje " " 6'60 " "

Nadalje po prav konkurenčnih cenah

Bovški sir, gnjati, domače salame, sardine, fino oljčno olje v vrčih po 1 in po 2 sveče, milo itd. itd.

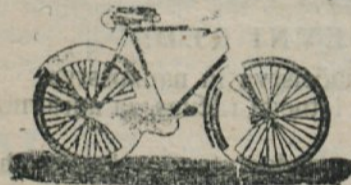
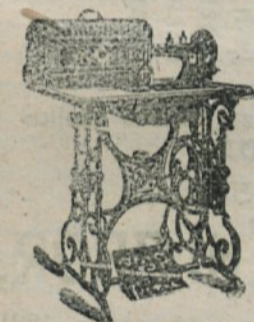
Živinorejcem priporočamo najtopleje Sezamove tropine (oljnate pogače), oves, ter pristne posevke drohne in debele po najnižjih dnevnih cenah.

Tvrdka Elija Čuk

GORICA - Stolni trg 9. levo - GORICA.

Priporoča svojo bogato zalogo sedaj došlih šivalnih strojev inozemskih svetovno znanih tovarn „Pfaff Gritzner“, „Kaiser“, „Köhler“, „Neuman“, „Dürkopp“ in Dunajskih proizvod „Rast & Gasser“. Tvrdka nudi odjemalki šivalnega stroja brez plačen poduk v umeinim vezenju (rikamiranju) na stroj. Bogata zaloga dvokoles „Puch“, „Stadt“, „Styria“ in „Regent“, gramofonov. Največja izbira vseh za gori imenovane stroje nadomestnih delov. Pneumatike „Dunlop“, „Pirelli“. Najbolje urejena delavnica in popravilnica. Stara kolosa emajlira, in ponikla v vsaki poljubni barvi. Priporoča se najtopleje

Elija Čuk sodni izvedenec.

Edina slovenska zaloga kmetijskih strojev in zastopnika francoske zavarovalne družbe proti škodam po požaru in strelji „LA FRANCE“. Ustanovl. v Parizu l. 1837

M. Brezigar in sin - Gorica

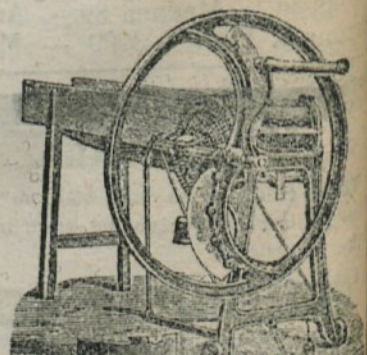
ul. Carducci (nekdanja Gosp. ul. št. 19 (v dvorišču)

Potovalna zastopnika

Krapež Alojzij in Konjedic Anton iz Gorice.

Velika zaloga plugov, bran, slamoreznic, mlatilnic in čistilnikov za žito, škropilnic za tite in vse potrebščine za iste, stiskalnice in mlince za grozdje in sadje iz najboljših čeških tovarn.

SVOJIM SVOJIM !!

Zaloga manufakturnega blaga in izgotovljenih oblek

ANDREJ MAVRIČ

GORICA ul. CARDUCCI št. 11.

Velika zaloga manufakturnega blaga sukna za moške in ženske obleke. Velika izbira perila, odej, blazin, štramacov i. t. d.

Vse po konkurenčnih cenah. — Potrebščine za krojače in šivilje. — Opozorilo občinstvu, da sem preselil svojo moško in žensko krojačnico v lastno hišo ul. Carducci št. 3 (prej na Travniku št. 22.)

Se priporoča za obilen obisk.

ANDREJ MAVRIČ

TRGOVINA

TEOD. HRIBAR - NASLEDNIKI

Corso Verdi št. 32.

Se priporočajo slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za obilen obisk.

BLAGO SOLIDNO.

GENE ZMERNE.